

UVODNA RIJEČ Ministar na detektoru istine

Piše: Jasna A. Petrović

Smiju li ministri za saborskom govornicom lagati? Uostalom, da li netko laže, ako misli da govori istinu? Ili, je točno da istina u politici mora čekati dok nekome ne postane potrebna? Pitanja možemo nizati, a da se ne primaknemo istini.

Jedan saborski zastupnik, Kažimir Varda iz Stranke međugeneracijske solidarnosti, na Aktualnom prijedopnevu ponešto kritički je formulirao svoje zastupničko pitanje da „premda je ova Vlada uskladila mirovine za oko 2,75% temeljem formule za usklađivanje, činjenica je da i dan danas u RH ima oko 50% umirovljenika čija se primanja ispod granice siromaštva“. Tome je dodao kako je udio mirovine u prosječnoj plaći u Republici Hrvatskoj pao na 38,4%, dok je u okruženju, npr. u Sloveniji, taj udio 60%, Crnoj Gori 56%, Srbiji 50%, Makedoniji 62%, BiH 43,5% itd.

Onda je postavio i pitanje ministru rada i mirovinskog sustava „što Vi kao ministar i Vlada u cjelini mislite učiniti po pitanju poboljšanja stanja umirovljenih i starijih osoba, kako u pogledu povećanja mirovina, posebno minimalne mirovine, što u vezi s pitanjem nacionalne mirovine i promjenama u sustavu obiteljske mirovine te glede dodatnog zdravstvenog osiguranja na mirovinu“.

Je li poštovani zastupnik Varda rekao nešto netočno? Nije. Je li postavio suvislo pitanje? Je. No odgovori koje je dobio su sljedeći.

Prvo, ministar mu je zahvalio što je „dobro rekao kako smo ove godine imali najveće usklađivanje odnosno indeksaciju mirovina od 2009. godine“, što Varda uopće nije rekao, niti bi rekao, jer dobro zna da taj navod nije točan. Varda zna da u 2017. godini bilježimo najveći godišnji zaostatak rasta mirovina u odnosu na rast plaća od 2,55%. Dakle, ministar je u Vardina usta ubacio netočnost i onda ju potvrdio.

Drugo, ministar je rekao da „iako velik broj naših umirovljenika ima stvarno mala primanja, otprilike polovica ima primanja između dvije i pet tisuća kuna“. Stop! Kako je moguće da ministar „otprilike polovicu“ smjesti u viši prihodovni razred, kad je vrlo lako doći do tih podataka: 310.000 umirovljenika prima mirovine između 2.000 i 5.000 kuna, a to iznosi točno 27% od broja umirovljenika koji su mirovine stekli temeljem rada.

Treće, ministar je bio pitan kako misli riješiti pobrojana pitanja, za pravo poboljšati položaj umirovljenika i zaustaviti daljnje siromašenje. A odgovorio je: „Također istaknuo bih mnoge projekte iz Europskog socijalnog fonda koji će upravo poboljšati status starijih osoba i umirovljenika. Tu bih istaknuo dva projekta. Jedno je 'Umjetnost i kultura 54+' koji će upravo za građane starije od 54 godine osigurati socijalnu uključivost. Drugi program je 'Zaželi' kojim ćemo osigurati s jedne strane zapošljavanje 4.000 žena odnosno koje će skrbiti od 12-15.000 starijih kućanstava, a tim starijim kućanstvima osigurat ćemo i 200 kuna mjesečno za kućanske potrepštine; sve iz europskih fondova“. Tako je odgovorio ministar mr.sc. Marko Pavić i ostao živ. I ponosan. Čovjek koji je otkrio da se javne politike vode popunjavanjem formulara za europske projekte, što je puno jednostavnije od definiranja cilja, prepoznavanja problema i utvrđivanja prioriteta, razvijanja strategija i formulacija javne politike (npr. pisanja zakona) te izbora i donošenja rješenja/mjera. Sve je to veselo odgovorio ministar i vratio se u svoje ministarstvo.

U OVOM BROJU:

POBUNA UMIROVLJENIKA

Hrvatska vlada i dalje autistična

PROTUVLADINA KAMPANJA
BANKARSKE INDUSTRIJE
Rođenima '62 dopustite
povrat u prv mirovinski stup

VOZAČKE DOZVOLE BEZ DOBNOG OGRANIČENJA!

25. OBLJETNICA SINDIKATA
UMIROVLJENIKA HRVATSKE
17. skupština SUH-a:

Za borbu spremni

VODIČ ZA SOCIJALNA PRAVA
STARIJIH OSOBA

Vodič HZZO-a

info.HZMO

POBUNA UMIROVLJENIKA

Samo hrvatska vlada i dalje autistična

Kako se „pregovaralo“ na prvoj radnoj sjednici Nacionalnog vijeća i zašto će hrvatski umirovljenici opet morati na cestu i na europske sudove

OTVORENO PISMO
MINISTRU ZDRAVSTVA:

Zašto ste opet isključili predstavnike umirovljeničkih udruga?

24. listopada Sindikat umirovljenika Hrvatske je uputio otvoreno pismo ministru zdravstva Milanu Kujundžiću. Podsjetio ga je kako su mu dvije najveće umirovljeničke udruge - Sindikat umirovljenika Hrvatske i Matica umirovljenika Hrvatske – još 9. siječnja ove godine uputile zahtjev da se broj članova Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) poveća za dva člana – predstavnike umirovljeničkih udruga, koji čine najveću skupinu korisnika, a već 17. siječnja ministar je pozitivno odgovorio. Za očekivati je bilo da će umirovljenici i starije osobe nastavno biti uključivani u sve konzultacije i savjetovanja glede novih zakona.

Međutim, ministar je tu najranjiviju skupinu korisnika zdravstvene zaštite zaboravio pozvati u radnu skupinu za finalizaciju novog prijedloga Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Stoga je SUH javno zatražio da predstavnici umirovljenika hitno budu uključeni u tu skupinu, osobito stoga što je riječ o reformskim nakanama ukidanja koncesija i privatizacije cjelokupne primarne zdravstvene zaštite, ljekarništva, laboratorija, njege u kući, fizioterapije itd.

„Ne možemo prihvatiti da nas isključujete iz presudnih pitanja budućnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja, kada se uvode 'ordinacije' privatnika, čiji bi vlasnici umjesto županijama zahtjev za odobravanje privatne prakse podnosili Ministarstvu zdravstva, a osiromašeni umirovljenici ostali bez javnog zdravstva“, naglašeno je u otvorenom pismu. Na žalost, ministar je odšutio odgovor.

Nakon što je 7.000 hrvatskih umirovljenika „otvorilo“ prosvjede 10. listopada u šest gradova – Zagrebu, Osijeku, Puli, Slavonskom Brodu, Splitu i Zadru, tražeći od Vlade da zaustavi siromaštvo umirovljenika i starijih osoba i podnoseći dvadesetak zahtjeva, val prosvjeda prelio se i na susjedne države. Umirovljenici iz Bosne i Hercegovine te Srbije izašli su na ulice i barem donekle uspjeli, ako je suditi prema informacijama iz medija, poboljšati status umirovljenika.

Federalna vlada odmah povećala mirovine

U Sarajevu se 25. listopada u organizaciji Saveza udruženja penzionera Federacije okupilo oko 15 tisuća umirovljenika iz svih kantona u Federaciji. Među njima i predstavnici umirovljenika iz sredina s većinskim hrvatskim pučanstvom, poput Ljubuškog, Gruda, Busovače... Zanimljivo je da je pred umirovljenicima bila postavljena pet metara visoka ograda i kordon policije pod punom borbenom spremom.

Prosvjednici su zatražili povećanje mirovina za 10 posto svima koji su umirovljeni prije 1998. godine, te da se udruge umirovljenika oslobodi plaćanja poreza.

Vlada Federacije prihvatila je sve njihove zahtjeve, medijima je nakon pregovora otkrio predsjednik Saveza udruženja umirovljenika Zeničko-dobojskog kantona Mustafa Trakić, ujedno i član pregovaračkog tima. S druge strane bili su federalni premijer Fadil Novačić i ministar rada i socijalne politike Vesko Drljača. Ne ispuni li Vlada dogovor, na ulice će, kaže Trakić, izaći u još masovnijem broju.

U Federaciji BiH ima 410.000 umirovljenika, a prema podacima Centra civilnih inicijativa objavljenim u izvješću „Stanje nacije“ dva od tri umirovljenika u BiH, tj. 66 posto prima mirovinu manju od 330 KM (150 eura), što je zona apsolutnog siromaštva.

U Srbiji slabiji odaziv, ali ne i neuspješan

U organizaciji Udruženje sindikata penzionera Srbije (USPS) nekoliko stotina umirovljenika prosvjedovalo je u centru Beograda zbog umanjnih mirovina. S transparentima u rukama i porukama „Lažete i manipulirate penzionerima“, „Prestanite lagati“, „Pljačkate bolesne i siromašne“, prošetali su do zgrada Ustavnog suda i Radio-televizije Srbije, „kao pomen pravdi i istini“. Zatražili su vraćanje mirovina na razinu od prije tri godine kad su umanjene zbog fiskalnih reformi. Tražili su i da na tu svotu država doda sva obećana povećanja kao i kamate.

Prosvjednici su stoga uputili poziv svim umirovljenicima u Srbiji da zbog tog smanjenja mirovina tuže državu Ustavnom sudu Srbije, a potom i Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu. Tvrde kako je smanjenjem mirovina od jedan do 25 posto oštećeno oko 743.000 ljudi.

Na prosvjedu se moglo čuti kako je u posljednjih 38 mjeseci, koliko je proteklo od umanjnja mirovina objašnjenog potrebom ekonomskih reformi, „država Srbija uzela umirovljenicima milijardu i 710 milijuna eura“.

Heraj prosvjeda je bio penzić Mile Delić koji je postao poznat javnosti pošto je pomoć od 5.000 dinara (315 kuna) koju je Vlada Srbije isplatila penzionerima 2016. godine poslao Aleksandru Vučiću, tadašnjem premijeru.

Ovih dana je isplaćena i rata za 2017., srbijanski penzići bogatiji su za novih tristotinjak kuna, a obećanja za veće pomake su odgođena za sljedeću godinu. No oni nisu zadovoljni. I dalje najavljuju prosvjede.

Započeli pregovori u Hrvatskoj

Kako je to bilo u Hrvatskoj? Sindikat umirovljenika Hrvatske, kao organizator umirovljeničkih prosvjeda, među zahtjevima je tražio da se odmah uspostavi dijalog u okviru Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe koje je prethodne dvije godine praktički zamrznuo svoje djelovanje. I, gle, odmah je sazvana prva radna sjednica. Također, kako je bilo očito da je odgovornost leži na osobi u nadležnom Ministarstvu rada i mirovinskog sustava zbog izbjegavanja dijaloga, imenovana je odmah nova pomoćnica.

Teško da se to može smatrati ozbiljnim pomakom, jer u prijedlogu proračuna za 2018. godinu nema naznaka da će se, osim redovitog usklađivanja mirovina, što je obveza Vlade prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, a ne stvar njezine dobrohotnosti, promijeniti išta što bi moglo zaštititi umirovljenike od krajnjeg potonuća u siromaštvo.

No, mediji su puni informacija o velikim najavama povećanja za 10 posto mirovina povlaštenim penzićima (to je, doista, obećani povrat posudbe?!); ima novaca za udvostručene mirovine sportaša; ima novaca za povrat duga pripadnicima HVO-a iz Bosne i Hercegovine (i to, gle, iz hrvatskih radničkih mirovina); ima novaca za bitno povećana prava hrvatskih branitelja, pa ako ćemo širiti, i za skupe ratne zrakoplove i preskupe automobile šticećenih osoba...

Istina, sudeći po dnevnom redu, prva radna, a službeno druga sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, održana 27. listopada 2017. u prostorijama Ministarstva rada i mirovinskog sustava, po dnevnom redu je čak djelovala obećavajuće.

Izgradite brane protiv siromaštva

Glavna točka su bili zahtjevi Sindikata umirovljenika izneseni na prosvjedima „Zaustavimo siromaštvo i poniženje u starosti“. Članica vijeća Jasna A. Petrović kao hitan zahtjev navela je uvođenje državne naknade za starije osobe koje nisu stekle mirovinu i nemaju prihoda za život te istaknula da taj zahtjev ne može čekati 2020. godinu, jer se radi o oko 80.000 ljudi koji su doista prepušteni sami sebi. Nadalje, to je uvođenje minimalne mirovine koja bi iznosila najmanje 50 posto bruto minimalne plaće, tj. 1.600 kuna za svakog tko je stekao mirovinu temeljem rada, ali uvećana za svaku godinu iznad godina koje su minimalni uvjet (15 godina) za po jedan AVM (aktualne vrijednosti mirovine. Tako bi netko tko je odradio 30 godina radnog staža imao barem 2.400 kuna mirovine. Zahtijeva se i povećanje vrijednosti AVM od 1.1.2018. za 14 posto, te dogovor oko načina povrata duga u vrijednosti 19 posto razlike između mirovina stečenih nakon 1.1.1999. godine. Potrebna je i reforma modela usklađivanja mirovina, jer je takva kao sada dovela do njihovog realnog pada, te modela obiteljskih mirovina. Pridodala je i kako je nužno svim umirovljenicima omogućiti pravo na rad, umjesto da budu glavnom radnom snagom u sivoj ekonomiji. Umjesto da se dijelom zaposle domaći umirovljenici, pojačava se broj uvezene radne snage. Barem to ništa ne košta, osim izmjenu zakona. Zahtjeve SUH-a dopunili su Milan Tomičić i Mato Obradović.

Nova državna tajnica u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava Majda Burić rekla je da zahtjev za povećanje mirovina za 19% svima koji su umirovljeni nakon 1999. nerealan budući da bi troškovi uvođenja iznosili oko 119 milijardi kuna, što je zvučalo nepotrebnim karikiranjem zahtjeva umirovljeničke strane nakon što je to pitanje prepušteno pregovorima. Naglasila je, također, kako je ova Vlada uskladila mirovine za 2,75% što je tri puta veće u odnosu na 2016. godinu, a najveće usklađivanje od 2008. godine. Također, tvrdi, do

kraja mandata usklađivanje će iznositi 5%, u skladu s gospodarskim mogućnostima. To što je državna tajnica navela pogrešne podatke, jer je ove godine zabilježen najveći realni pad mirovina u odnosu na plaće, nikoga s te strane stola nije nimalo zabrinulo.

Što hoće Matica

Međutim, članovi Matice umirovljenika u Nacionalnom vijeću nisu istupili unisono, te je tako Željko Šemper upozorio kako je prva aktualna vrijednost mirovine krivo izračunata i kao prioritet naveo smanjivanje razlika između mirovina ostvarenih do 1999. i onih ostvarenih nakon toga te predložio da se uključi dodatak od 100 kuna i 6% za tzv. nove mirovine. Nadalje, naveo je kako usklađivanje u 2017. godini nije bilo najveće od 2008. godine jer je 2009. godine to usklađivanje iznosilo 3,65%, a obećanje Vlade Republike Hrvatske o usklađivanju od 5% smatra nerealnim budući da to ovisi o kretanju plaća i cijena.

Istodobno čelnik Matice Josip Kovačić je kao prioritet istaknuo usklađivanje mirovina. U odnosu na navode o 5% usklađivanja do kraja mandata smatra da se radi o malim iznosima te da bi bilo bolje povećati mirovine za taj iznos uz usklađivanje sukladno zakonu. Zdenka Čuhnil, pak, smatra da se treba žurno utvrditi lista prioriteta, a među njima prvenstveno da se ispravi nepravda prema tzv. „novim“ umirovljenicima.

Nova pomoćnica ministra Melita Čičak u vezi minimalne mirovine istaknula je da se radi o novom institutu koji je teško prihvatljiv sadašnjem modelu mirovinskog sustava, a zahtjev za promjenu modela obiteljske mirovine bio bi moguć da su gospodarski uvjeti bolji.

Ministar i velike brojke

Predsjednik Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe Ante Gavranović predložio je da se u okviru predviđenih sredstava od milijardu kuna za usklađivanje mirovina jedan dio mirovina poveća te da se izračuna koji dio mirovina se financira iz državnog proračuna a koji na temelju staža. Također je predložio da se barem neki od zahtjeva umirovljenika usvoje kao kratkoročni ciljevi, a smatra da bi to moglo biti ukidanje stopa poreza kod drugog dohotka, ukidanje dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje, proširenje kruga korisnika mirovina koji uz primanje mirovine mogu raditi.

Ministar rada i mirovinskog sustava Marko Pavić, koji je došao „u posjet“ Nacionalnom vijeću, rekao je kako izdaci za mirovine iznose 39 milijardi kuna, a u sljedećoj godini jedan od najvećih izdataka bit će usklađivanje mirovina što će iznositi oko milijardu kuna. Također je upoznao članove Vijeća sa sredstvima u okviru Europskog socijalnog fonda koja se mogu iskoristiti za cjeloživotno obrazovanje, projekte kojima se umirovljenicima i starijim osobama može podići kvaliteta života te tu Vijeće vidi kao partnera u osmišljavanju projekata.

Predsjednik vijeća Ante Gavranović tražio je izvješće nadležnih ministarstava o zakonskim prijedlozima koje planiraju uputiti u proceduru te o sudjelovanju predstavnika umirovljeničkih udruga u Upravnom vijeću Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, a u raspravi su još sudjelovali i Jasna Pap iz Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Marija Lovreković iz Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, te Mato Obradović i Milan Tomičić iz SUH-a.

Za borbu spremni

Svečano je bilo na 17. sjednici Skupštine Sindikata umirovljenika Hrvatske, održanoj 26. listopada u svečanoj dvorani Hrvatskog novinarskog društva u Zagrebu, jer se, pod pokroviteljstvom Grada Zagreba i gradonačelnika Milana Bandića, obilježavao i jubilej - 25. godina od osnutka SUH-a u Zagrebu. Skupština je uslijedila poslije uspješno održanog prosvjeda umirovljenika u šest hrvatskih gradova na kojima se, unatoč kiši, okupilo više od sedam tisuća ljudi. Moto Skupštine bio je isti kao i onaj s prosvjeda: "Zaustavimo siromaštvo i poniženje u starosti", jer u vremenu kad je više od 50 posto svih umirovljenika ispod linije siromaštva od 2.166 kuna, doista je najhitnije zaustaviti daljnje potonuće u bijedu.

Prije službenog početka sjednice, prikazan je 15-minutni film „25 godina borbe za prava umirovljenika“. Zorno je predstavio da je svaka vlast u posljednjih 25 godina pomalo, ali sustavno, smanjivala umirovljenička prava i obezvrjeđivala radom stečene mirovine. Napori i borba SUH-a s partnerima predočeni su dokumentima i hodogramom aktivnosti SUH-a kroz 25 godina čime se na jednome mjestu podsjetilo na negativne posljedice (ne)činjenja svih vlasti do danas. Zbor Podružnice SUH-a iz Velike Gorice „Turopoljska zvona“ otpjevao je po tom himnu, a sjednicu je potom otvorila predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, a onda su se delegatima obratili gosti.

Puno sreće uz mirovine veće!

Višnja Fortuna, izaslanica gradonačelnika Milana Bandića rekla je da se sa SUH-ovcima osjeća kao kod kuće. Film u povodu 25. godišnjice SUH-a dirnuo ju je, a posebno pitanje koje film nameće: "Gdje je nestao čovjek?" Podržala je rad SUH-a rekavši da sve što udruga čini, zapravo olakšava rad Grada zbog čega Sindikat umirovljenika Hrvatske smatra dobrim partnerom, posebno u svjetlu uspješnog djelovanja tijekom srebrnog jubileja. Za kraj je umirovljenicima zaželjela: "Puno sreće uz mirovine veće!"

Predsjednik Saveza samostalnih sindikata Hrvatske **Mladen Novosel** čestitao je SUH-u na važnoj obljetnici i zaželio svima puno zdravlja, ali i postavio pitanje nakon odgledanog filma: "Je li 25 godina borbe bilo vrijedno truda i hoće li biti potrebno još 25 godina da se nešto promijeni? Živjeli smo u vremenu kad je na jednog umirovljenika dolazilo četvero

radnika, a danas je omjer jedan naprama jedan." Podsjetio je na zastrašujući podatak da u Hrvatskoj preko 300.000 radnika zarađuje do tri i pol tisuće kuna. Retorički je pitao je li se trebao dogoditi Agrokort te naglasio da će se SSSH nastaviti boriti da broj radnika u Hrvatskoj raste, da ne odlaze iz zemlje, te da poslodavci isplaćuju plaće od kojih radnici mogu dostojno živjeti, kao i umirovljenici temeljem uplaćenih doprinosa dostojanstveno živjeti u zasluženju mirovini.

„Bez te zajedničke borbe radnika i umirovljenika ništa u Hrvatskoj promijeniti nećemo“, zaključio je predsjednik SSSH, dodajući kako u Hrvatskoj treba poštovati uspješnost i uspješnog poslodavca, ali ne onog koji svoj uspjeh stječe preko leđa radnika, građana i umirovljenika i uz pomoć politike.

Izaslanica ministra rada i mirovinskog sustava Marka Pavića, netom imenovana pomoćnica ministra **Melita Čičak** rekla je kako Ministarstvo u suradnji s umirovljeničkim udrugama Sindikatom i Maticom treba naći rješenje problema u okviru postojećih mogućnosti, te da jedino zajedničko djelovanje može uroditi plodom.

Suradnja, podrška i poštovanje

Predsjednik Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe **Ante Gavranović** osvrnuo se na rad Vijeća rekavši da njime nije zadovoljan te da podržavaju zahtjeve SUH-a prema Vladi iznesene na prosvjedu. Istaknuo je i kako je Sabor donio nekoliko propisa koji se tiču svih umirovljenika, a na čije donošenje upravo umirovljenici nisu imali nikakva utjecaja jer nisu održavane sjednice Vijeća. Pozvao je na zajedništvo SUH-a i Matice umirovljenika Hrvatske, te upozorio je da 500 tisuća umirovljenika danas prima mirovinu manju od 1.400 kuna, zatraživši da se zajedničkim djelovanjem borimo da

mirovine budu u visini najmanje 50 posto prosječne plaće.

Izaslanica ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinskog osiguranje **Josipa Aladrovića**, predstojnica njegova ureda **Slavica Ružić** istaknula je da će i dalje biti partneri SUH-u i MUH-u te da će nastaviti djelovati kako bi ispunili očekivanja umirovljenika, napomenuvši kako HZMO ne može utjecati na visinu mirovina nego samo da budu pravovremeno i pravilno isplaćene.

I **Jasenska Pap**, izaslanica v.d. ravnatelja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje **Fedora Dorčića**, nakon odgledanog filma rekla je da je osupnuta radom i borbom za prava umirovljenika, rekavši: "Želim da što manje trebate pomoć HZZO-a, ali, kad je trebate, da vam bude dostupna".

Generalna tajnica FERPA-e **Carla Cantone** video linkom je čestitala 25. obljetnicu osnutka SUH-a, naglasivši kako je uspjeh nedavnih prosvjeda potvrdio odličnu organizaciju bez koje nema potrebnih promjena. Skupštinu je također putem video linka pozdravio i **Ivan Pedretti**, predsjednik SPI-CGIL Italije, potvrdivši odnos prijateljstva i solidarnosti sa SUH-om.

Čelnici **Matice umirovljenika Hrvatske** nisu se odazvali prisustvovati Skupštini zbog zauzetosti, te su pismeno čestitali 25. obljetnicu SUH-a.

Otvorena pisma, inicijative, prosvjedi

Izvještaj o radu SUH-a od 29.9.2016. – 25.10.2017. podnijela je predsjednica **Jasna A. Petrović**, a iz kojega je vidljivo da su, unatoč zastoju dijaloga, korišteni brojni instrumenti i aktivnosti na nacionalnoj i međunarodnoj razini u borbi za prava umirovljenika, iako tek dijelom s uspješnim rezultatom. Primjerice, ponovljene su inicijative Ministarstvu pravosu-

đa za izmjenu i dopunu Zakona o obveznim odnosima glede instituta dosmrtnog i doživotnog uzdržavanja, podnijeta je pritužba protiv Ministarstva unutarnjih poslova zbog diskriminacije starijih osoba pri produljenju vozačke dozvole, upućeno otvoreno pismo ministru zdravstva Kujundžiću zbog neuključivanja umirovljenika i starijih osoba u radnu skupinu za novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti....

Organizirani su umirovljenički prosvjedi i brojne aktivnosti na svim razinama, a osobito su aktivne bile podružnice diljem Hrvatske, koje čine temelje svih aktivnosti. U ovom razdoblju održane su i dvije međunarodne akcije, 7. Regionalna konferencija u Zagrebu uz nazočnost predstavnik sindikata umirovljenika iz deset zemalja te akciju na granici protiv žilet žica i zidova. Nadalje, SUH je kroz Upravno vijeće HZMO-a u više navrata poticao vraćanje mogućnosti dostave mirovina putem pošte, zbog objektivne diskriminacije korisnika u udaljenim područjima i na otocima, te pokretao brojne druge inicijative iz svog programa i sudjelovao u različitim projektima. Također, održani su i susreti s dva resorna ministra izabrana u izvještajnom razdoblju.

Mato Obradović, potpredsjednik SUH-a, predstavio je program rada SUH-a za 2018. godinu, u kojemu se, između ostalog, ističe: očuvanje prvog mirovinskog javnog stupa, temeljenog na međugeneracijskoj solidarnosti; zamrzavanje/ukidanje postojećeg modela drugog mirovinskog stupa, jer je štetan za javne financije, postojeće i buduće mirovine; ograničavanje rada na određeno vrijeme i drugih oblika nesigurnog rada, jer vode raspadu mirovinskog sustava, jačanje kaznene odgovornosti za neplaćanje doprinosa; povećanje mirovina za 19 posto svima koji su umirovljeni nakon 1. siječnja 1999. s obračunom razlike od dana umirovljena do kraja 2017.; povećanje aktualne mirovine za 14 posto od 1. siječnja 2018.; uvođenje minimalne mirovine u visini najmanje 50 posto bruto minimalne plaće, uz korektivni faktor prema godinama staža; uvođenje naknade za starije osobe koje nisu stekle mirovinu i nemaju prihoda za život; zadržavanje dostave mirovina poštom za sve potrebite. Mato Obradović istaknuo je da je jasno da se svih 45 točaka neće moći ostvariti odmah, ali da su zacrtale put kojim SUH želi ići. U raspravi koja je uslijedila, javili su se brojni predstavnici na skupštini.

Burna rasprava

Fridrih Moretti, splitski delegat rekao da je riječ o divnom planu, ali da je pitanje kako ga realizirati. K tome oni su

u Splitu izradili svoj županijski i gradski program rada, na kojem će okupiti i druge zainteresirane dionike. Srećom, u Splitu nije padala kiša, ali je zato zakazao razglas, no opet su se čuli. **Andrija Vučković** iz Omiša predložio je da se u točki Programa o promjeni modela obiteljske mirovine, dio o „određenom postotku“ (koji se odnosi na partnerovu mirovinu) zamijeni postotkom od 50 posto, ali mu je odgovoreno da se ne može ići s tako fiksnim iznosom jer to otežava pregovaranje. Delegatkinja **Snježana Živčić** istaknula je da se prosvjedu odazvalo 90 posto umirovljenika koji imaju veće mirovine, a ne i svi oni koji su doista siromašni. K tome je izrazila želju da SUH i Matica umirovljenika imaju bolju suradnju. Taj je prijedlog uvršten kao 46. točka kojom će se raditi na zajedništvu svih umirovljeničkih udruga.

Ivan Ročić naglasio da treba odati priznanje organizatorima središnjeg prosvjeda, dok je **Stjepan Rakitić** naglasio da je prosvjed u Slavanskom Brodu uspio te k tome pohvalio kvalitetu svečane skupštine. Posebno je naglasio tugu svoje brodsko-posavske županije odakle puno ljudi bježi u inozemstvo.

Vladimir Buršić izvijestio o prosvjedima u Puli i velikom broju pristiglih prosvjednika iz Istre u Zagreb, a **Mato Obradović** najavio, ukoliko neće biti rezultata u pregovorima na Nacionalnom vijeću, da će on sigurno organizirati ponovno prosvjed u Osijeku jer se osjeća dužan to učiniti spram ljudi koji su prosvjedovali i čekaju rezultate. **Nikola Škarica** je izvijestio o razlozima kasnijeg održavanja prosvjeda u Zadru. **Bruna Jovanović** je podnijela informaciju o skupštini FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe, održanoj u Rimu s početkom na dan naših prosvjeda, te je naglasila kako je generalna tajnica na skupštini pozdravila prosvjede u Hrvatskoj i čestitala SUH-u, ali i naglasila potrebu snažnije i vidljivije suradnje s radničkim sindikatima svugdje.

Funkcionalniji Statut

Izvještaj o radu te Program rada usvojeni su jednoglasno. **Milan Tomićić**, zamjenik predsjednice, koji je predsjedao svečanom i radnom sjednicom Skupštine, predstavio je i izmjene i dopune Statuta, naglasivši da je uveden regionalni pristup, da status županijskog povjereništva imaju samo ona na čijem teritoriju djeluju barem tri aktivne podružnice, te da su olakšani uvjeti za održavanje skupština podružnica. Nadalje, umjesto do sada nedjelotvornog Izvršnog odbora sastavljenog od članova

PRIZNANJA UTEMELJITELJIMA NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

Juraj Ivanković, osnivač i doživotni predsjednik SUH-a

Članica Predsjedništva **Biserka Budigam** u ime utemeljitelja i osnivača **Jurice Ivankovića**, koji nije mogao doći, zahvalila se na dodijeljenoj mu Nagradi za životno djelo s plaketom, te je prenijela njegova sjećanja o danim osnivanja SUH-a u ratnim godinama.

U povodu srebrne svečane skupštine dodijeljena je Povelja utemeljitelja prvoosnovanim podružnicama i prvim sindikalnim povjerenicima. Dobitnici su: **Podružnica SUH-a Pula, Neta Žiković, Podružnica SUH-a Split, Danica Tomić, Podružnica SUH-a Đakovo, Silvester Čar, Podružnica SUH-a Kraš, Milica Čavkić, Podružnica SUH-a INA, Matija Voščun, Podružnica SUH-a Pliva, Tomislav Franković, Podružnica Klub vojnih umirovljenika Zagreb, Milivoj Boroša**, a Spomenicu utemeljitelja dobio je **Milan Kapac** jedan od četrdeset osnivača SUH-a od 18. kolovoza 1992. godine. Kapac je naglasio da je prvih 10 godina rada SUH-a bilo najteže te da svi koji nastavljaju borbu za prava umirovljenika moraju animirati mlađe umirovljenike da nam se pridruže.

stručnih odbora, glavnu izvršnu dužnost obavljat će Upravni odbor SUH-a u sastavu članova po funkciji (predsjednik, zamjenik, četiri potpredsjednika i glavni tajnik). Učinjene su mnoge izmjene nomotehničke naravi, s ciljem pojednostavljenja i pojeftinjenja djelovanja SUH-a. Statutarne izmjene su usvojene jednoglasno.

U završnom govoru predsjednica Petrović je zatražila od 17. Skupštine mandat svim članovima u Nacionalnom vijeću da imaju slobodu zastupanja i pregovaranja, te prilagodbe zahtjeva, jer ne uspiju li pregovori, u proljeće će umirovljenici opet biti na trgovima.

Vozačke dozvole bez dobnog ograničenja

• *Eto kako smo spasili starije vozače bez suvišnih zašto!*

Možda se nekom čini da se zakoni tek tako donose, netko napiše tekst izmjena zakona, pa se to stavi na online savjetovanje, nakon čega se primjedbe onih koji su informatički pismeni i nadobudni te ih unesu u online savjetovanje, uglavnom ne prihvate. Potom ide prijedlog zakonskih izmjena na Vladu, upućuje ih se na saborske odbore da bi konačno stigli na dnevni red Hrvatskog sabora, gdje pojedini klubovi pripremaju svoje amandmane.

Tako je bilo i sa Zakonom o prometu na cestama, o kojem smo prošlih godina intenzivno pisali, jer je snažni lobi

medicine rada u jednom navratu uspio, naglim izmjenama zakona usred ljeta i praktički bez javne rasprave, ishoditi izmjene kojima su stariji od 65 godina trebali ići na redovite zdravstvene preglede kod (nepoznatog) liječnika medicine rada te platiti svaki put najmanje 450 kuna, i to u dobi kad se smatra da su još itekako dužni i sposobni raditi.

► *Moj me doktor dobro zna*

U europskim zemljama većinom nema dobnog ograničenja, a potvrde o zdravstvenoj sposobnosti za vožnju daju njihovi liječnici primarne zdrav-

stvene zaštite, i to besplatno. Tako je bilo i u našem zakonu jasno propisano da je primarni liječnik, onaj koji zna koje bolesti i terapije imate, izvijestiti vas i policiju da privremeno ili trajno niste sposobni za vožnju. Ali od toga nema profita za medicinu rada pa su digli bunu. Uglavnom, Matica i Sindikat umirovljenika su, što odvojeno, što zajedno pisali Vladi, ministru unutarnjih poslova, a SUH je čak i podnio pritužbu protiv MUP-a zbog diskriminacije starijih osoba, i, kad je sve bilo gotovo, opet se krenulo u izmjene Zakona o prometu na cestama u skladu s odredbama osvježene europske Direktive o vozačkim dozvolama koje se odnose na kardiovaskularne bolesti i dijabetes.

Tako je izmijenjeni zakon došao u Sabor. Sve bi dobro prošlo da se medicinski lobi pri Mostu nezavisnih lista nije domislio dati amandman kojim traže „obvezu zdravstvenih pregleda nakon navršenih 65. godina, svakih sljedećih 5 godina života“. Tako je Most odlučio protiv interesa oko 200.000 starijih osoba za volanima u Hrvatskoj, pogodovati biznisu medicine rada.

Srećom, na noge su se digle umirovljeničke udruge, pa je SUH lobirao stranke na vlasti i oporbene, dok je Matica dala javno priopćenje. Ovaj put su pobijedili slabiji i ranjiviji. Liječnici opće prakse – besplatno – trebaju obavijestiti bolesne o njihovoj (ne) sposobnosti za vožnju, jer oni i jedini znaju stvarno stanje zdravlja svakog svog pacijenta.

TKO SMIJE I TKO NE SMIJE VOZITI?

Što je novo? Bitno su postrožene provjere zdravlja za srčane bolesnike, a za vozače amatere s dijabetesom su malo fleksibilnije, jer je stanovništvo sve starije, a dijabetičara je sve više. Riječ je o usklađivanju s novom direktivom koja obuhvaća više od 20 kardiovaskularnih stanja kod kojih se vozačka može izdati ili produljiti uz uvjet da je stanje djelotvorno liječeno i da je osoba pod redovitim zdravstvenim nadzorom te još desetak u kojima se vozačke ne izdaju niti produljuju (uz moguće iznimke).

Velika novost je detaljno bavljenje visokim krvnim tlakom. Sada nastupa medicina i treba se izraditi svojevrсни vodič za liječnike primarne zdravstvene zaštite kako bi doista znali prosuditi kad netko više ne smije voziti, neovisno o dobi. Primjerice, ograničavajući su faktor za vožnju i simptomi angine pektoris kod manjih napora, a poznato je da pri vožnji iznad 100 km/h raste frekvencija srca. Kako će se to regulirati u praksi, treba vidjeti, ali i što to znači za vozače profesionalce. Kod dijabetesa je razlog za neizdavanje i neproduljivanje dozvole teška ponavljajuća hipoglikemija.

„Pravi liječnici“ su prihvatili ove promjene i pojačanu odgovornost, jer će se time poticati i pacijenti da brinu o zdravlju, ali i podići sigurnost u prometu. Cilj je liječiti, a ne oduzeti dozvolu. Time je pojačana i odgovornost MUP-a da, zajedno s liječnicima, utvrdi učestalost pregleda za pojedina oboljenja.

Rođenima '62 dopustite povrat u prvi mirovinski stup!

Treba li umirovljenicima drugog stupa država dati 27 posto dodatka na mirovine iz prvog stupa? Ne treba. Treba im ponuditi da imaju pravo (sa svojom ušteđevinom iz drugog stupa) prijeći u prvi stup – ako im je to povoljnije...

Vlada RH u relativno kratkom vremenu mora pronaći rješenje za "jedan od najdramatičnijih problema s kojim će se suočiti svi budući umirovljenici rođeni 1962. godine i kasnije. Riječ je o tzv. dodatku 27 posto na dio mirovine koji umirovljenici primaju iz prvog mirovinskog stupa" - bankarski lobi živahno „stimulira“ poznate ekonomske stručnjake i novinare da zastrašuju rođene nakon 1962. godine kako im vlast hoće smanjiti mirovine za 27 posto. Laž.

Točno je da taj dodatak imaju svi umirovljenici koji su ostvarili mirovinu prema općim propisima još od 1999. godine, te da je od 2012. taj dodatak sastavni dio mirovine, ali samo onima koji su uplaćivali isključivo u prvi mirovinski stup i to puni iznos od 20 posto mirovinskog doprinosa.

Bankarski glasnogovornici kriče kako se „već događa da pojedini novi umirovljenici, rođeni 1962., zbog takvog stava Vlade RH počinju primati dramatično niže mirovine nego tek nekoliko dana stariji ljudi, a problem bi mogao eksplodirati s valom umirovljenja radnika s malom štednjom u 2. stupu koji se očekuje 2019. godine“.

Vladu se optužuje kako „iz nepoznatog razloga ima namjeru buduće fiskalne uštede realizirati na teret budućih umirovljenika tako što će im ili ukinuti dodatak 27 posto ili tako što će arbitrarno smanjivati taj dodatak od generacije do generacije ili od pojedinca do pojedinca“.

► **Kako ukinuti dodatak kojega nema**

Ali, kako se može nekome ukinuti dodatak, ako ga nikad nije ni dobio; ako je zakonski bilo precizirano da će ga dobiti isključivo umirovljenici „iz prvog stupa“, a k tome, taj je dodatak od 4 do 27 posto uveden da bi tranzicijski premostio prijelaz s deset najpovoljnijih godina za odlazak u mirovinu na cijeli radni staž: Riječ je o strukturalnoj mjeri, koja je trebala smanjiti i razlike između tzv. starih i novih umirovljenika nastale i pogrešnim izračunom prve aktualne vrijednosti mirovine.

Kad resorni ministar Pavić kaže da

nema žurbe, već treba započeti "snimanjem" generacija od 1962. godine, te eventualno kroz projekcije kreirati cjelovito rješenje, gotovo da bismo mu rado dali podršku. No, na žalost, čekanje nije rješenje. Točnije, riječ je zapravo o drugom mirovinskom stupu za koji treba pronaći reformsko rješenje. Riječ je o promišljanju strategije izlaska iz obvezatnog drugog stupa u dobrovoljni, kako su to učinile Poljska, Mađarska, Slovačka, Češka, Slovenija, a za koji mjesec i Rumunjska. Postojeći model obvezatnog drugog mirovinskog stupa pokazao se problemom, a ne rješenjem problema opstanka mirovinskog sustava.

Drugim riječima, kao što se već u dva navrata otvorilo vrata drugog mirovinskog stupa za povratak u prvi, zašto se to opet ne bi učinilo i omogućilo da Slavko Mitrović iz Pule slobodno izabere hoće li svoju ušteđevinu iz drugog stupa prenijeti u prvi stup i imati mirovinu od 4.950 kuna, koliko bi dobio da je plaćao doprinose samo u prvom stupu. Umjesto, toga kao štediša u drugom stupu dobit će mirovinu iz prvog stupa od 3.500 kuna, a drugi stup mu je dodjelio 400 kuna. I tako je naš Slavko zbog spretnih bankara „popušio“ tisuću kuna mjesečno, kao što će i svi drugi koji su bili prinuđeni zbog godine rođenja prihvatiti štednju u prvom i drugom stupu.

Pa, gospodo na vlasti, budite poštteni

i umjesto da iz radničkog mirovinskog fonda oduzmete nezasluženi 27 posto i to date umirovljenicima drugog stupa, čime biste samo prikrili ogromne gubitke i casino igrice četiriju obveznih mirovinskih fondova u stvarnom vlasništvu inozemnih banaka, vi lijepo pošteno i hitno, bez čekanja, **omogućite i generacijama 1962. i 1963. da prijeđu sa svojim novcem u prvi stup** i tamo primaju pošteno zarađenu mirovinu. Nemojte ih uvjeravati da je kriva država, ministarstvo, vlada, već im dopustite da za iste novce odaberu ono što je bolje za njih. Nemojte preko njih sanirati svoje gubitke zbog promašenih investicija.

I, na kraju, samo će se ponoviti ono što se već zna: da će oni koji štede i u drugom mirovinskom stupu imati i za trećinu niže mirovine. Potvrđuju to i dosadašnji „prijelazi“, jer od 130.000 umirovljenika kojima je omogućeno da prijeđu u prvi stup, u drugom stupu je ostalo samo 150 umirovljenika. Zašto? Zato jer bi u protivnim imali mirovine bitno niže nego iz prvog stupa. Ostali su samo oni koji su imali tri do sedam puta veće plaće od prosječne. Pa dajte zaustavite tu muku, i pretvorite obvezatni stup u dobrovoljni, a umirovljenicima drugog stupa omogućite da sami odaberu, kako su učinile druge zemlje koje su uvele takav mirovinski stup.

Jasna A. Petrović

Kad banke kolo vode

Ustavni sud kontroverznom odlukom omogućio bankama ovrhe cijele plaće za ovršenike koji su potpisali izjave o suglasnosti prije 17. lipnja 2008.

Ustavni je sud odlukom od 11. srpnja 2017. van snage stavio jedan članak Pravilnika o načinu i postupku provođenja ovrhe na novčanim sredstvima, čime je otvorena mogućnost da se nad onima koji su prije 17. lipnja 2008. potpisali izjavu o mogućnosti zapljene cijele plaće, ta cijela plaća i ovrši. Pravilnik je donesen 2008., ali su izmjenama Ovršnog zakona, koje su stupile na snagu 17. lipnja 2008. godine, takve izjave ukinute, a zakonski se propisalo da se ovrha može provesti samo na dvije trećine plaće.

Raiffeisenbank Austria d. d. (RBA) pokrenula je pitanje ustavnosti Pravilnika, koji je donesen za mandata ministrice pravosuđa Ane Lovrin, te je nakon žalbe RBA-e Ustavni sud donio spornu odluku. Naime, Ustavni je sud odlučio da je ministar financija prekoračio ovlasti kad je Pravilnikom propisao da se ovrha može isključivo provesti na dijelu primanja sukladno članku 173. Ovršnog Zakona, bez obzira na prethodne izjave, te da Pravilnik i izmjene Ovršnog zakona ne mogu djelovati retroaktivno. Prema odluci Ustavnog suda, to znači da sve izjave o zapljeni cijele plaće koje su ovjerene do 17. lipnja 2008. godine vrijede i dalje, a Fina je dužna provesti ovrhu u skladu s tim.

Na ovu odluku koja će pogoditi ionako već osiromašene građane, prvi je reagirao saborski zastupnik Goran Aleksić (SNAGA) ustvrdivši da je tumačenje Fine po kojem će se dužnicima moći ovršiti cijela plaća neustavno te je pozvao ministra

pravosuđa da se hitno izjasni o ovoj odluci Ustavnog suda.

Aleksić je istaknuo da se s takvim tumačenjem Fine ne slaže jer je zadnjim izmjenama Ovršnog zakona u članku 21. jasno i definirano propisano kako se ovršuje plaća. Njime je definirano da se ne smije ovršiti tri četvrtine plaće do maksimalno dvije trećine prosječne neto plaće, a u završnim odredbama jasno je propisano da će se članak koji se odnosi na ograničenje ovrha plaća primjenjivati na sve ovršne postupke u tijeku, bez obzira na to kada su pokrenuti i po kojem će zakonu biti dovršeni. Vlada mora hitno predložiti nove izmjene Ovršnog zakona da to spriječi, poručio je Aleksić.

Osim što ljudi teško mogu preživjeti ako im se ovrši cijela plaća, to predstavlja i diskriminaciju određene

dielja dužnika jer će tako biti ovršeni samo oni koji su dizali kredite između 2006. i lipnja 2008. te potpisali izjavu o ovrši cijele plaće pisanu „sitnim slovima“, što je i neustavno, smatra Aleksić.

Iz Udruge blokiranih očekuju socijalnu katastrofu ako, kako kažu, banke striktno počnu primjenjivati navedenu odluku. U problemu, navode, nisu samo oni koji su podizali kredit do 17. lipnja 2008., već i klijenti koji sada podižu kredite. U Udruzi blokiranih imaju saznanja kako su banke opet počele implementirati Izjavu o zapljeni plaće u svoje uvjete, odnosno da su „objeručke“ prihvatile ocjenu Ustavnog suda.

Iz Udruge blokiranih su apelirali ne samo na RBA, već i na sve ostale banke koje su imale ili imaju Izjavu o zapljeni plaće u svojim uvjetima, da taj instrument ne koriste. Svima je, poručuje tajnik Udruge Strinavić, jasno da bi takva naplata potraživanja bila nehumana i da bi „proizvela“ nove tisuće blokiranih. Svima, osim očito vladajućima.

Marina Bubalo

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Rad i korištenje mirovine

Prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na mirovinsko osiguranje isplata mirovine se obustavlja. U slučaju ostvarivanja drugog dohotka (prema propisima o porezu na dohodak) umirovljenik može raditi prema ugovoru o djelu odnosno primati autorski honorar i time ne gubi pravo na isplatu mirovine. Iznimke od navedenog su korisnici: starosne mirovine, invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad (potpuni gubitak radne sposobnosti), obiteljske mirovine (osim korisnika - djece na redovitom školovanju), invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad (djelomični gubitak radne sposobnosti) i korisnici koji obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje ili su upisani u registar poreznih obveznika po osnovi obavljanja djelatnosti poljoprivrede i šumarstva i ostale djelatnosti, **kojima se za vrijeme obavljanja tih djelatnosti ne obustavlja isplata mirovine.**

Korisnici starosne mirovine (ostvarene prema općem propisu) ne gube pravo na mirovinu niti im se obustavlja isplata mirovine ako se zaposle i rade **do polovice punog radnog vremena.**

Korisnici mirovine (starosne, invalidske ili obiteljske) mogu povremeno raditi prema ugovoru o djelu ili za autorski honorar, i to ne utječe ni na gubitak prava na mirovinu ni na prestanak isplate mirovine za vrijeme takvog rada. Dakle, mogu i dalje primati mirovinu i raditi prema ugovoru o djelu ili za autorski honorar. Umirovljenik sklapa ugovor o djelu ili autorskom djelu svojom slobodnom

voljom i ne mora to nikome prijaviti ni tražiti odobrenje. Obveze isplatitelja drugog dohotka (rokovi za uplatu, stope doprinosa, izvješćivanje...) propisane su odredbama Zakona o doprinosima te je na primitke korisnika od kojih se utvrđuje drugi dohodak isplatitelj obavezan obračunati i doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

Korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad (djelomični gubitak radne sposobnosti) u slučaju zaposlenja ili obavljanja djelatnosti ne obustavlja se isplata mirovine, ali **im se za vrijeme zaposlenja invalidska mirovina određuje u novoj (nižoj) svoti** koju primaju dok su zaposleni.

Korisnici invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad (potpuni gubitak radne sposobnosti) mogu raditi i biti prijavljeni na obvezno mirovinsko osiguranje, ali **se isplata mirovine obustavlja i za njih je obavezan kontrolni pregled.**

Korisnici mirovine ostvarene prema posebnim propisima nemaju pravo na isplatu mirovine za vrijeme zaposlenja te im se nakon stjecanja svojstva osiguranika obustavlja isplata mirovine.

Korisnicima obiteljske mirovine za vrijeme zaposlenja obustavlja se isplata mirovine. Propisano je da se članu obitelji, koji je u trenutku podnošenja zahtjeva i ostvarivanja prava na mirovinu zaposlen ili obavlja djelatnost na osnovi koje je osiguran, obiteljska mirovina isplaćuje od prvoga idućeg dana nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti.

Korisnici mirovine koji obavljaju djelatnost obrta, trgovca pojedinca i djelatnost slobodnog zanimanja i koji su, da bi obavljali tu djelatnost, odnosno

zanimanje **upisani u odgovarajući registar** (obrti registar, sudski registar i sl. - poput odvjetnika, liječnika i dr.) **dužni su prijaviti se na obvezno mirovinsko osiguranje, stječu svojstvo osiguranika te im se isplata mirovine obustavlja.**

Podsjećamo – važno je znati

- Korisnik mirovine može zatražiti od banke u kojoj ima otvoren račun na koji mu se isplaćuje mirovina izdavanje "Obavijesti o mirovinskim primanjima" koju banka izdaje na temelju podataka dobivenih od HZMO-a te predstavlja vjerodostojan dokument za ostvarivanje drugih prava korisnika mirovinskih primanja. Obavijest sadržava podatke o svoti mirovine, porezu i prirazu, ustegama na mirovinu te neto svotu za isplatu. Također, **korisnik može podnijeti HZMO-u zahtjev za izdavanje podataka o isplaćenoj mirovini.** Potvrdu o isplaćenoj mirovini izdaje nadležna područna služba/ured Zavoda prema mjestu prebivališta korisnika. U zahtjevu treba navesti svrhu izdavanja potvrde, a **izdavanje navedene potvrde Zavod ne naplaćuje.**
- Preko "Korisničkih stranica" na internetskoj stranici Zavoda www.mirovinsko.hr (nakon pribavljanja odgovarajućega korisničkog imena i lozinke), uz uvid u osobne podatke, može se poslati i zahtjev za besplatni informativni izračun mirovine te popuniti i poslati obavijest za pretkompletiranje podataka. Zahtjev za informativni izračun mirovine može se podnijeti i osobno, dolaskom u područnu službu/ured Zavoda, a cijena informativnog izračuna tada iznosi 70,00 kn.

KORISNICI MIROVINA - u listopadu 2017.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	498 802	2.542,69 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	18 719	3.450,39 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	85 353	2.221,43 kn
Prijevremena starosna mirovina	184 821	2.402,81 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	206	2.609,86 kn
Invalidska mirovina	126 823	1.897,18 kn
Obiteljska mirovina	225 299	1.925,87 kn
UKUPNO - ZOMO	1 140 023	2.317,17 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS i OSO		
Ukupno	14 399	3.654,84 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	71.004	5.579,61 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 803	2.933,67 kn
SVEUKUPNO	1 232 229	2.524,19 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međunodnih ugovora - isplata u listopadu 2017. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za kolovoz 2017. (6.018 kn)
Prosječna mirovina za rujan 2017.	2.583,63 kn	42,93%
Prosječna ukupna starosna mirovina za rujan 2017.	2.836,28 kn	47,13%
Prosječna starosna mirovina za rujan 2017. s 40 i više godina m. staža	4.304,23 kn	71,52%

Korisnici mirovina - muškarci (45,78%)	564 112
Korisnici mirovina - žene (54,22%)	668 117
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,23
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	15,30%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,93%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.190.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: informiranje@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U STUDENOM 2017.

NOVOSTI U OBVEZnom ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

LIJEKOVI NA LISTAMA LIJEKOVA HZZO-a

Hrvatski Zavod za zdravstveno osiguranje (dalje u tekstu: Zavod) tijekom cijele godine kontinuirano provodi stavljanje lijekova na osnovnu i/ili dopunsku listu lijekova.

Postupak stavljanja lijeka na liste lijekova određen je zakonskim propisima i odgovarajućim provedbenim propisima, pravilnicima, kojim se detaljno utvrđuje postupanje za stavljanje lijekova na listu.

Pravilnikom su utvrđena mjerila za stavljanje lijeka na listu, a odredbe Pravilnika se primjenjuju i na promjenu statusa lijeka koji se već nalazi u važećim listama lijekova.

Prijedlog za stavljanje novog lijeka u listu može podnijeti Nositelj odobrenja za stavljanje gotovog lijeka u promet, a prijedlog za promjenom statusa, odnosno izmjenu ili dopunu smjernice za primjenu lijeka mogu podnijeti nositelj odobrenja, Povjerenstvo za lijekove zdravstvenih ustanova i Zavoda, Stručna društva Hrvatskog liječničkog zbora, druga stručna tijela i Referentni centri Ministarstva zdravstva.

Pristigle prijedloge za stavljanje lijeka u liste lijekova razmatra Povjerenstvo za lijekove Zavoda, kojeg imenuje Upravno vijeće Zavoda. Povjerenstvo daje svoje stručne prijedloge o svakom lijeku koji je bio analiziran i o kojem je povjerenstvo dalo mišljenje i zauzelo stav o uvrštavanju u liste lijekova. Konačnu odluku da li će se neki lijek uvrstiti u osnovnu ili dopunsku listu lijekova donosi Upravno vijeće Zavoda. Povjerenstvo za lijekove ima 13 članova i njihova su imena

objavljena na mrežnim stranicama Zavoda.

Liste lijekova se objavljuju u „Narodnim novinama“.

Svaki lijek na listi lijekova ima odobrenje za stavljanje u promet izdano od strane Hrvatske agencije za lijekove i medicinske proizvode ili Europske agencije za lijekove što znači da su lijekovi na našim listama sigurni, kvalitetni i djelotvorni.

Broj lijekova na listama se unazad 10 godina udvostručio:

	Lijek	2007.	2009.	2014.	2016.	2017.
A lista	Pakiranja	2032	2070	3491	3612	3613
B lista	Pakiranja	233	326	613	807	791
ukupno	Pakiranja	2265	2395	4104	4419	4404

Tijekom vremenskog razdoblja od 10 godina se broj lijekova na važećim listama lijekova (ukupno na osnovnoj i dopunskoj listi lijekova) uvećao za gotovo duplo ako se usporedno gledaju 2007. i 2017. godina, odnosno na listi 2017. godine postoji 2139 oblika lijekova više, a i veći je broj lijekova koji su stavljeni kao nove molekule, odnosno lijekovi s novom djelatnom tvari na važeće liste lijekova (novi INN).

Tijekom 2017. godine na liste lijekova stavljen je ukupno 262 oblika lijekova, od toga na osnovnu listu lijekova 208, a na dopunsku listu lijekova 54. Novih lijekova stavljen je 38, od čega 30 na osnovnu i 8 na dopunsku listu lijekova Zavoda.

IZ SADRŽAJA:

- Broj lijekova na listama lijekova HZZO-a se udvostručio unazad 10 godina

• Dostupno sve više posebno skupih lijekova za rijetke i teške bolesti

Popis posebno skupih lijekova

Prilikom stavljanja lijekova na važeće liste lijekova Zavoda, podnositelji prijedloga za lijekove koji su iznimno skupi, mogu podnijeti i zahtjev za stavljanje lijeka na Popis posebno skupih lijekova. Zavod u okviru planiranih sredstava nastoji osigurati pružanje zdravstvene zaštite za sve osigurane osobe koje imaju potrebu za posebno skupim lijekovima, osiguravajući da se liječenje lijekovima s tog Popisa financira s posebne pozicije, izvan pozicije bolničkih proračuna.

Svake godine na Popis se stavljaju novi lijekovi, te Zavod pregovorima s farmaceutskim firmama (Nositeljima odobrenja) nastoji potrošnju lijekova uklopiti u predviđeni planirani iznos. Provedbenim propisima omogućeno je Zavodu da sklapa posebne financijske ugovore kojima se utvrđuje iznos novčanih sredstava koje osigurava Zavod a sva potrošnja iznad toga ide na trošak nositelja odobrenja za određeni lijek. Povrat potrošnje koja je iznad ugovorenog limita vrši se u lijeku ili u novcu koji se doznajava na račun Zavoda. Na taj način osigurava se dodatna količina lijekova ili novca kojima se povećava dostupnost skupih lijekova za sve veći broj osiguranih osoba.

Na Popisu posebno skupih lijekova se nalaze lijekovi za rijetke i teške bolesti:

- za dugotrajno enzimsko liječenje nasljednih metaboličkih bolesti
- lijekovi za kućno liječenje hemofilije
- lijekovi za liječenje urođenog nedostatka hormona rasta
- lijekovi za liječenje nekih rijetkih malignih bolesti (Ca bubrega, CML, multipli mijelom,...)
- lijekovi za liječenje kroničnih bolesti (RR multiple skleroze, reumatoidnog artritisa i drugih artritisa, crijevne upalne bolesti, psorijaze itd.)
- lijekovi za liječenje zaraznih bolesti HCV

Popis posebno skupih lijekova

godina	2005.	2006.	2009.	2012.	2014.	2016.	2017.
ukupno INN	4	22	25	38	55	73	95
rijetke bolesti	4	13	15	20	28	35	47

Hepatitis

Liječenje hepatitisa C novim lijekovima se temelji na protokolima koji ne uključuju i primjenu interferona, imaju manji broj nuspojava, bolja je suradljivost bolesnika (primjena tih lijekova je na usta i kraći je period liječenja), a učinkovitost liječenja je preko 90%.

Ipak cijena tih lijekova je iznimno visoka.

Obzirom da se radi o javno zdravstvenom problemu, bilo ih je važno staviti na listu lijekova i na Popis PSL. S druge strane, ne postoje službeni podaci o točnom broju oboljelih, niti podaci o točnom broju potencijalnih kandidata za liječenje ove bolesti u RH. Lijekovi na su na listi od kolovoza 2015. godine.

Kako se radi o lijekovima s Popisa posebno skupih lijekova Zavod je sukladno Pravilniku, s Nositeljima odobrenja sklopio financijske ugovore, kojima su se Nositelji obvezali na sebe preuzeti sav trošak koji će biti visi od onog ugovorenog. U okviru ugovorenih sredstava Zavod plaća samo uspješno liječenje bolesnika, odnosno, na trošak posebno skupih lijekova priznaje se samo trošak koji nastane u liječenju bolesnika kod kojih je lijek bio djelotvoran.

Važno je naglasiti da se radi o novom modelu ugovaranja tzv. modelu "pay per performance", odnosno "plaćanje po učinku".

Bolnički specijalista kod kojega se pacijent liječi i kontrolira daje preporuku za liječenje, a na prijedlog Bolničkog povjerenstva za lijekove bolesnicima koji zadovoljavaju kriterije i kojima je terapija preporučena u skladu sa smjernicama Referentnog centra za dijagnostiku i liječenje virusnih hepatitisa Ministarstva zdravstva, terapijski **protokol i trajanje liječenja odobrava Stručno povjerenstvo HZZO-a.**

Praćenje učinkovitosti terapije

Nakon liječenja obavezna je **reevaluacija liječenja i kontrola viremije.**

Bolničke zdravstvene ustanove nalaze kontrolne obrade bolnice u kopiji dostavljaju na znanje u Direkciju HZZO-a radi procjene terapijske učinkovitosti liječenja. Zavod plaća samo izliječene pacijente tj. "plaćanje po učinku".

Broj odobrenih liječenja

Od početka odobravanja terapije kroničnog hepatitisa C novim lijekovima do sada je odobrena terapija za **ukupno 576 bolesnika:**

- 2015. - 96 bolesnika
- 2016. - 179 bolesnika
- 2017. - 302 bolesnika

Rezultati provedenog liječenja – poslije 2 godine primjene ove terapije rezultati su vrlo dobri: **preko 90% izliječenih pacijenata.**

Zavod će i nadalje iznalaziti načina kako osigurati što ranije pristup novim, još kvalitetnijim a često i skupim lijekovima za svoje osigurane.

Sve poduzete mjere za povećanje dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite, koje imaju za cilj prevenciju bolesti, ranu dijagnostiku i liječenje, imaju za cilj povećanje kva-

litete života i produženje životnog vijeka. A kada se bolest dogodi što bržu, dostupniju i kvalitetniju zdravstvenu skrb svim našim građanima.

“Uhvati ritam”, javnozdravstvena akcija

Udruga SVE za NJU, Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Grad Zagreb su u subotu 21. listopada 2017. organizirali javnozdravstvenu akciju povodom Međunarodnog mjeseca borbe protiv raka dojke. U akciju se uključio i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrije Štampar“ i Klinički bolnički centar Zagreb.

Akcijom se skreće pozornost na važnost ranog otkrivanja raka dojke i odazivanja žena na pozive na besplatnu mamografiju iz Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka dojke te na važnost optimalnog liječenja i skrbi o bolesnicama, osobito ženama s metastatskim rakom dojke.

Podršku akciji dala je i Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović.

- “Uhvati ritam”, javno zdravstvena akcija za rano otkrivanje raka

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: v.d. ravnatelja mr. sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec.
Urednica priloga: Veronika Laušin, dr.med., v.d. zamjenica ravnatelja,
Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

ŠTO JE EUROPSKI STUP ZA SOCIJALNA PRAVA?

Hrvatska daleko od AAA kategorije

Velike i brze društvene promjene zahtijevaju prilagodbu socijalne politike potrebama 21. stoljeća, te se stoga na razini Europske unije stvara okvir za zajedničku odgovornost za uspostavu prosperitetnije i pravičnije EU, a rasprava je bila duga i sveobuhvatna, sve od proljeća 2016. Svečano potpisivanje je tijekom Socijalnog samita za pravične poslove i rast 17. studenog 2017. u drugom po veličini gradu u Švedskoj Gothenburgu.

Kroz 20 načela se kreira međuinstitucionalni dokument (EP, Vijeće, EK) koji će predstavljati političku predanost na najvišoj razini u područjima jednakih mogućnosti i pristupa tržištu rada, pravednih radnih uvjeta, te, ono što posebno zanima umirovljenike i starije osobe, u području socijalne zaštite i uključenosti.

Predviđeno je uvođenje primjerenog minimalnog dohotka koji omogućuje dostojan život u svim fa-

zama; pristup socijalnim davanjima i uslugama; kombiniranje minimalnog dohotka za radno sposobne s poticajima za (ponovno) uključivanje na tržište rada, a time se može očekivati i više uplate doprinosa za mirovinski sustav međugeneracijske solidarnosti. Kad je riječ o dohotku u starosti, mirovina treba biti razmjerna uplaćenim doprinosima iz primjerenog dohotka; trebaju biti omogućene jednake mogućnosti za ostvarivanje prava na mirovinu za žene i muškarce te osigurani resursi koji omogućuju dostojan život starijim osobama.

Zdravstvena skrb treba biti pravovremena, pristupačna i kvalitetna preventivna i kurativna zdravstvena skrb, a u prioritetima je i uključenost osoba s invaliditetom u rad i društvo, potpora u dohotku koja omogućuje dostojan život; usluge koje omogućuju sudjelovanje na tržištu rada i u društvu te radno okruženje prilagođeno potrebama.

Nadalje, dugotrajna skrb mora biti pristupačna i kvalitetna, osobito treba razvijati usluge skrbi u vlastitom domu i u zajednici. Posebno je prioritetno pitanje stanovanja i pomoći beskućnicima, te se zagovara pristup socijalnim stanovima i kvalitetnoj pomoći za stanovanje; a posebno se, što je za 330.000 ovršenih i blokiranih građana u Hrvatskoj osobito važno, zagovara primjerena pomoć i zaštita od prisilnih deložacija; te primjerena skloništa i usluge za beskućnike radi promicanja njihove socijalne uključenosti.

Na posljepku, značajnim se drži dostupnost i kvaliteta osnovnih usluga, uključujući vodu, kanalizaciju, energiju, prijevoz, financijske usluge i digitalnu komunikaciju; potpora pristupu takvim uslugama onima kojima je potrebna.

Sudeći prema postojećem stanju, Hrvatska je još daleko od AAA kategorije za socijalnu državu.

@ vijesti**N. Murganić u Gospiću****Centri za socijalnu skrb trebaju razvijati i izvaninstitucionalne programe**

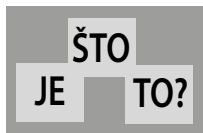
Organizacija rada socijalnih ustanova na području Ličko-senjske županije bila je tema radnog posjeta ministrice Nade Murganić Gospiću 3. studenog. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku prati rad centara za socijalnu skrb Ličko-senjske županije, a s obzirom da u Ličko-senjskoj županiji živi većinom starije stanovništvo, naglasila je kako

osim centara koji su nosioci socijalne djelatnosti, potrebno je razvijati i izvaninstitucionalne programe. Grad Gospić i općine trebale bi iskoristiti potencijale koje imaju te bi bilo poželjno da se prijavljuju na natječaje Ministarstva. Ministrica je istaknula i važnost korištenja Europskih fondova kako bi se stanovništvu osigurali što bolji i kvalitetniji uvjeti života.

Karlovačka županija**Sedam volontera za 40 umirovljenika**

Projekt „Prilika za nas“, kojim se postiglo poboljšanje kvalitete života starijih osoba s ciljem njihovog zadržavanja u vlastitom domu kroz unapređenje sustava pružanja socijalnih usluga, uspješno je proveden u Karlovačkoj županiji. Sedam volontera odradilo je 760 sati sa 40 korisnika na području Gornje Trebinje i Popović Brda. Volonteri su obilazili korisnike i pomagali im u kućama, održano je 16 radionica tradicionalnih vještina za starije, a zaposlenici Centra educirali su volontere za rad sa starijima i nemoćnima. Izrađena je Facebook stranica projekta, te tiskan letak o pravima i uslugama u sustavu socijalne skrbi za starije i nemoćne, a sve kako ne bi bili zakinuti za bilo koji oblik socijalnih usluga. Vrijednost projekta je 120 tisuća kuna i financiralo ga je Ministarstvo za demografiju, obitelj, socijalnu politiku i mlade. Projekt je organizirala udruga „Turbina promjena“ u suradnji sa Centrom za socijalnu skrb.

ZAPAMTITE:

NAKNADA ZA UGROŽENOG KUPCA ENERGENATA

Status ugroženog kupca, odnosno pravo na sufinanciranje troškova električne energije može ostvariti:

- korisnik zajamčene minimalne naknade
- član kućanstva koji je korisnik zajamčene minimalne naknade ili živi u kućanstvu s korisnikom osobne invalidnine
- korisnik osobne invalidnine.

Pravo na naknadu ugroženog kupca energenata korisnici mogu ostvariti samo prema jednoj osnovi bilo da je riječ o osobnoj invalidnini, zajamčenoj minimalnoj naknadi i ako u kućanstvu živi više korisnika koji ostvaruju ove tri navedene naknade. Iznos naknade je do najviše 200 kuna mjesečno.

Način ostvarivanja prava statusa ugroženog kupca

► Tko donosirješenje

Rješenja o priznavanju prava na naknadu za ugroženog kupca energenata donose centri za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta. Na temelju rješenja koje donosi nadležni centar za socijalnu skrb, korisnik prava na naknadu za ugroženog kupca energenata ima pravo na subvencioniranje troškova električne energije u mjesecu u kojem je priznato pravo te svaki sljedeći mjesec, sve dok mu nadležni centar za socijalnu skrb rješenjem ne utvrdi prestanak prava na naknadu za ugroženog kupca energenata.

► Korištenje prava na subvenciju

Korisnik prava ove naknade može iskoristiti pravo na subvenciju troškova električne energije prilikom plaćanja računa za troškove električne energije uz predočenje svoje osobne identifikacijske isprave, rješenja kojim je korisniku priznato pravo na naknadu za ugroženog kupca energenata te uz predaju izvornog naloga za uplatu troškova električne energije u poslovnicu Financijske agencije. Umjesto korisnika kojem je priznato pravo na naknadu za ugroženog kupca energenata može realizirati i druga osoba, uz predočenje rješenja svoje osobne identifikacijske isprave i osobne identifikacijske isprave korisnika, odnosno preslike rodnog lista korisnika ako je korisnik prava na naknadu za ugroženog kupca energenata maloljetna osoba te uz predaju izvornog naloga za uplatu troškova električne energije poslovnicu Financijske agencije.

► Pomoć službene osobe

Iznimno, ako za to postoji opravdani razlog, pravo na subvenciju troškova električne energije u poslovnicu Financijske agencije mogu realizirati i stručni radnici centra za socijalnu skrb uz predočenje iskaznice kojom dokazuju svojstvo službene osobe ili ovlasti ravnatelja za plaćanje računa za električnu energiju za ugrožene kupce iz nadležnosti tog centra za socijalnu skrb, preslike rješenja kojim je korisniku priznato pravo na naknadu za ugroženog kupca energenata te uz predaju izvornog naloga za uplatu troškova električne energije.

KAKO DO PRAVA – PITAJTE NAS!

Pitanje: Imam li pravo na subvenciju za nabavku drva za grijanje? Prije nekoliko godina sam koristio pomoć, ali više ne znam kako ostvariti to pravo i postoji li ono i dalje. Molim za savjet. (L.T., Zagreb)

Odgovor: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi korisnicima prava na naknadu za troškove stanovanja koji se griju na drva, jednom godišnje osigurava novčani iznos za troškova ogrjeva u visini tri kubna metra drva. Sve dodatne informacije možete dobiti u područnom Centru za socijalnu skrb, ovisno o mjestu prebivališta. Centralni ured je smješten u Novoj cesti 1, a informacije možete dobiti i na brojevima 01 6101 809 ili 01 6101 810.

Pozivamo čitatelje da nam pišu ako imaju pitanja vezano za socijalna prava i usluge, kako ih ostvariti ili kome se obratiti te ćemo im odgovoriti uz pomoć naših stručnjaka iz savjetovališta.

Kako do dostojanstva - vodič za socijalna prava za starije osobe financiran je od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a za sadržaj je odgovoran isključivo Sindikat umirovljenika Hrvatske.

GENERALNA SKUPŠTINA FERPA-e U RIMU

Socijalna Europa – bolje za sve

Cilj generalne skupštine FERPA-e, održane od 10. do 12. listopada 2017. u Rimu, bio je iskristalizirati osnovne smjernice za daljnje djelovanje FERPA-e u cilju zaštite starijih osoba i umirovljenika i njihovih životnih uvjeta.

Predsjednica Carla Cantone podnijela je detaljan izvještaj o radu u protekle dvije godine i naglasila da su poduzeli sve moguće korake da FERPA bude zadržati punopravni status unutar ETUC/ Europske konfederacije sindikata.

Na skupštini se govorilo o važnosti uključivanja starijih osoba u svakodnevnom životu, jer i oni imaju pravo na rad, ali i pravo na kvalitetniji život. Nužnost je i uvođenje jedinstvene formule minimalne mirovine, kao i minimalne plaće na razini Europske unije, što ne znači smanjivanje prava onima koji već imaju dobre mirovine.

Glavni tajnik SPI-CGIL-a Ivan Pedretti naglasio je da je nužno poduzeti akcije koje će pomoći ne samo starijim osobama nego i radnicima, mladima i ženama jer EU mora biti snažnija pa iako svaka država ima autonomiju, ne smijemo se odvajati nego zajedno stremiti cilju – poboljšanju uvjeta života svih članova Unije te raditi na jedinstvu. Jedino tako će se stvoriti uvjeti za nova radna mjesta, bolje prihoda, a time i bolje mirovine. Brojni gosti, a osobito Tom Vrijens, predsjednik Komiteta mladih ETUC-a, te generalni tajnik ETUC-a Luca Visentini dobili su ogromnu potporu delegata te potakli još veću raspravu u kojoj su sudjelovali predstavnici svih zemalja. U zaključnoj riječi generalna tajnica Carla Cantone je naglasila kako sa svojih 10 milijuna članova, FERPA poziva na puno priznanje unutar tijela odlučivanja Europske

sindikalne konfederacije, ali i daljnji rad na povećanju broja članova. Također je naglasila da je sada, na pola mandata, posve je jasno koji su prioriteti na koje se treba fokusirati, a to je vođenje kampanje protiv siromaštva starijih osoba, protiv energetske siromaštva, za dugoročnu skrb i njegu o starijima. Nadalje, naglasila je kako zajedno sa sindikatima aktivnih radnika treba podići svijest o potrebi većeg angažiranja na pitanjima mirovina i mirovinskog sustava, jer će inače sadašnji radnici biti još siromašniji. Zatražila je da svi u okviru FERPA-e posvete posebnu pozornost na položaj žena, identificirajući specifičnosti umirovljenih žena, njihovu nejednakost u mirovinama kao posljedicu njihova položaja tijekom radnog vijeka.

Obećala je da će se nastaviti poboljšavati "vidljivost" FERPA-e na razini europskih tijela i donositelja odluka – Komisije, Parlamenta i Vijeća. FERPA će djelovati i surađivati sa svima onima koji žele izgraditi bolju, socijalnu i pravedniju Europu, kako bi osigurali mirnu budućnost europskim građanima svih dobnih skupina. S tim ciljem, kao i stoga da bi se poboljšala njezina vidljivost i učinkovitost, FERPA će organizirati u svim zemljama u proljeće 2018. Europski dan akcije, s naglaskom na položaj starijih osoba. Također, na predstojećim europskim izborima 2019. godine FERPA će se mobilizirati na pitanjima jednakosti, solidarnosti i socijalne pravde, suprotstavljajući se antidemokratskim političkim snagama.

Bruna Jovanović

NOVI EUROPSKI SOCIJALNI ISKORAK

Minimalne plaće na 60 posto medijana?

• Minimalne plaće nisu plaće za siromaštvo, minimalne mirovine nisu socijalna pomoć za stare

Prema dokumentu koji je Europska sindikalna konfederacija (ETUC) pustila u javnost početkom studenoga 2017. poruka je jasna iz samog naziva dokumenta - „Minimalne plaće ne bi smjele biti plaće za siromaštvo“. Minimalne plaće trebale bi porasti za 62 posto u Španjolskoj, 28 posto u Njemačkoj i 22 posto u Ujedinjenom Kraljevstvu samo da dosegnu razinu ispod praga niske plaće (koji je OECD definirao da dvije trećine nacionalnog medijana).

Europska unija trebala bi odrediti ciljni datum do kada zakonski utvrđene minimalne plaće moraju doseći barem 60 posto medijana plaće, a zatim plaće od koje se može dostojno živjeti. Očito je da to nije moguće postići pre-

ko noći, ali cilj treba biti postavljen za čitavu EU, a države članice moraju sjesti za pregovarački stol sa sindikatima i poslodavcima i raspraviti kako i kada do tog cilja.

Povećanje minimalne plaće na 60 posto medijana ili prosječne plaće u svakoj zemlji znatno bi smanjilo siromaštvo uz rad i potaklo gospodarski rast, naglašeno je.

Prema izračunu Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, progresivnim povećanjem do 60 posto medijana bruto plaće (medijan plaće, prema DZS iznosi 7.310 kuna), minimalna plaća u Hrvatskoj iznosila bi 4.386 kuna, tj. potrebno je povećanje od 34 posto.

Definiranjem praga odgovarajuće minimalne plaće i komprimiranjem

ukupne distribucije plaća znatno bi se smanjilo siromaštvo uz rad i nejednakosti. Takva povećanja plaća potakla bi ekonomski rast, posebice stoga što radnici na dnu spektra plaća pokazuju veću sklonost potrošnji dodatnog novca koji zarade.

No i mirovine bi prihvaćanjem takve politike imale dva nova izvora rasta: prvo, usklađivanjem mirovina u cijelosti ili dijelom s rastom plaća, a drugo, automatskim povećavanjem minimalne mirovine na visinu od 50 posto minimalne bruto plaće, što Sindikat umirovljenika, uz podršku Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, zagovara već godinama, a to bio jedan od glavnih zahtjeva na umirovljeničkim prosvjedima u šest hrvatskih gradova.

Zašto stari sve više umiru

Piše: Jasna A. Petrović

Kakve su posljedice ekonomske krize i rasta siromaštva starijih osoba po zdravlje i mortalitet starijih osoba? U Hrvatskoj se time nitko ozbiljno ne bavi, a sve promjene u porastu smrtnosti starijih osoba od strane stručnjaka se pripisuju – klimatskim promjenama, hladnoći i gripi zimi i pojačanim vrućinama ljeti. No, je li to doista tako jednostavno?

Najobičnije razumsko prosuđivanje vodi ka sudu kako s padom ekonomskog rasta dolazi do pogoršanja zdravstvenih uvjeta, a porastom ekonomskog blagostanja, do poboljšanja zdravstvenih uvjeta. Postoje brojna istraživanja koja su ekonomsku nestabilnost korelirala s porastom smrtnosti, poput Harvey Brennera i C.J. Ruhma. Diljem svijeta, a u Europi osobito u Grčkoj, provedena su brojna istraživanja koja također ukazuju na usku posljedičnu vezu siromaštva i smrtnosti. Hrvatski demografi i specijalisti javnog zdravstva zaostali su u vremenu i kod nas se bitno povećanje mortaliteta, osobito starijih osoba, uopće ne istražuje.

Katastrofična 2015.!

Kad je 2015. godine zabilježen porast broja umrlih osoba u odnosu na prethodnu godinu od čak 6,6%, jer je umrlo 54.205 osoba, najviše još od ratne 1991. godine, dr. Ivan Čipin s Katedre za demografiju zagrebačkog Ekonomskog fakulteta je izjavio kako analiza pokazuje je da je u prva tri mjeseca te godine došlo do znatnijeg povećanja broja umrlih zbog pojačane incidencije gripe, ali i u srpnju zbog toplinskog vala, koji su najviše povećali rizik smrti populacije u 70-im i 80-im godinama života, posebno onih s kroničnim bolestima.

To što je riječ je o drugom najvećem broju umrlih u posljednjih 70 godina, otkada se vodi civilna evidencija vitalnih događaja nije uglednog demografa po-taklo na širenje mogućih uzročno-poslje-

dičnih veza s ekonomskom krizom. Istina, upozorio je kako visok broj umrlih utječe i na očekivano trajanja života, koje je - prvi put od ratnih godina - tijekom 2015. palo za nekoliko mjeseci u odnosu na 2014. godinu. Očekivano trajanje života govori o tome koliko bi - temeljem čimbenika mortaliteta - mogao trajati prosječan životni vijek osoba rođenih te godine ako bi trendovi ostali isti. Ta je mjera pokazivala da će za dječake rođene 2014. godine očekivani životni vijek biti 77,6 godina, a za djevojčice 80,5 godina. Tijekom 2015. očekivani životni vijek skratio se za četiri mjeseca za muškarce te mjesec dana za djevojčice.

„Crni siječanj“ 2017.

Iako je 2016. zabilježen pad broja umrlih osoba u odnosu na katastrofičnu 2015. godinu, tj. na 51.542, ipak je i to vidljivo više od broja umrlih deset godina ranije (2006. – 50.378 umrlih), kad je Hrvatska imala barem pola milijuna stanovnika više. I taman kad se činilo da se situacija popravila, „crni siječanj“ 2017. godine je šokirao znanstvenike, ali očito ne i političare, jer o tome šute.

Samo u siječnju je umrla 6.441 osoba - više nego u ijednom mjesecu od 1990. dosad, čak 42 posto više nego lanskoga siječnja i 35 posto više od prosječnog broja umrlih u siječnju tijekom proteklih deset godina. Takvu iznimno visoku smrtnost stručnjaci, opet, prije svega pripisuju jakoj hladnoći prošle zime te prilično jakoj gripi. Tako će se trend pada očekivanog trajanja života nastaviti i ove godine, a da nikoga posebno ne zaboli glava, niti o tome progovori na naslovnim stranicama glasila.

Ipak, konačno se smrtnost u javnosti počela stidljivo povezivati s potrebom izrade nove strategije o javnoj skrbi za starije osobe, posebno u području zdravstvene i socijalne skrbi, i veću brigu države za demografiju starijih osoba. Da, konačno je progovorio demograf Čipin,

upozoravajući kako je potrebno naglasiti važnost poduzimanja mjera glede javne skrbi za starije u ovo vrijeme kada je gotovo sva pažnja usmjerena na natalitet, pa tako i Predsjednica Republike Hrvatske u svojim upozorenjima o izvanrednom stanju u Hrvatskoj spominje svakoga, samo ne i starije i njihovo pojačano umiranje zbog posljedica ekonomske krize koju su upravo oni ponijeli na svojim leđima.

Stari se ubijaju sve više

I diljem Europe se po prvi put nakon 2002., otkad se to prati u EU, intenziviralo skraćivanje, a ne produljivanje, očekivanog životnog vijeka. Godina 2015. je i za EU bila zabrinjavajuća, jer s očekivanih 83,3 godina za žene, dob smanjena za četiri mjeseca. A trend se nastavlja. No, zanimljivo je uočiti kako je npr. za muškarce najniža životna dob zabilježena u siromašnoj Litvi (69,2 godina), a najviša u bogatoj Švedskoj (80,4 godine). Ženama je, pak, najkraći život u najsiromašnijoj članici EU – Bugarskoj (78,2), a najviši u socijalno osjetljivoj Španjolskoj (85,8 godina). A kad se analizira očekivani životni vijek osoba u dobi od 65 godina, najveći pad je zabilježen u relativno siromašnom Cipru, a najmanji u bogatima Danskoj i Švedskoj. Najkraće će živjeti starije osobe od 65 godina u Bugarskoj (14 godina), a najdulje u Francuskoj (čak 19,4 godina). U Hrvatskoj, na žalost, tek za dvije godine premašujemo Bugarsku.

Nesporno je kako zbog trenutačne socioekonomske situacije dolazi do ekspanzije morbiditeta, ali i povećanog broja samoubojstva među osobama starijim od 65 godina. Već sada je jasan indikator to što je udjel te dobne skupine u ukupnom stanovništvu 18,6 posto, dok je njihov udjel u ukupnom broju samoubojica čak 40,1 posto. Isti su trendovi kod kardiovaskularnih bolesti, za koje istraživanja potvrđuju da su češće među siromašnijim nego u bogatijim slojevima stanovništva, dok ih maligne bolesti muče podjednako.

Poručimo stoga Uredu Predsjednice Republike i hrvatskoj Vladi kako su naši stari i starice najveće žrtve ekonomske recesije, jer je svaki treći u zoni siromaštva i socijalne isključivosti, a više od 55 posto umirovljenika ima mirovine niže od prosječne – od samo 2.315 kuna! I tu ne trebaju neke velike statistike: stari umiru od pogoršanih uvjeta života, slabije kvalitete prehrane, nedostatnog grijanja, energetskog siromaštva, nedostupnosti lijekova... Stari izumiru.

Potrebna istraživanja, statistike i registar

Projekt „Važno je znati sa 65+“, u kojemu, uz nositelja Hrvatski pravni centar, sudjeluje i Sindikat umirovljenika Hrvatske, došao je do svog kraja. Evaluacija projekta te preporuke razmotrene su na završnom sastanku 25. listopada 2017. Ana Paska, koordinatorica projekta naglasila je kako je održana jedna tribina više od planiranog broja, sveukupno 16 tribina, na kojima je sudjelovalo 277 osoba. Na tribinama su sudionici dobili odgovore na svoja pitanja, a koji su to trebali, upućeni su javiti se u pravna savjetovišta HPC-a i SUH-a.

Prema procjenama i reakcijama izlagača, te djelatnika Centra za socijalnu skrb Zagreb koji su sudjelovali na tribinama, kao i prema povratnim informacijama dobivenim od sudionika tribina, sudionici su dobili konkretne i precizne informacije preko uvodnih izlaganja, ali i na temelju svojih pitanja. Na mnogim tribinama građani su informirali organizatore da neke od korisnih informacija čuju po prvi put.

Informacije o tribinama distribuirane su kroz razne kanale (medijske objave, gostovanje na Radiju Sljeme i TV Jabuka, objave preko Radio Antene i Radio Martina, objave na web stranicama projektnih partnera i suradnika, u Glasu umirovljenika, te preko udruga umirovljenika i udruga osoba s invaliditetom, po kvartovima, na sajmovima Pravo doba i Gerontološkom tulumu na Zrinjevcu, itd.).

Ukupni broj sudionika tribina ne odgovara očekivanom (450), pa su projektni partneri odlučili provesti dodatne projektne aktivnosti, o čemu su izvijestili MDOMSP. Konkretno, u suradnji s portalom Moje Vrijeme, izrađene su video emi-

sije distribuirane preko Facebook kanala tog portala.

Biserka Budigam izvijestila je kako je držano pet radionica psihosocijalne podrške s ukupno 66 sudionika. Činjenica da se 26 sudionika grupnih radionica naknadno javilo u psihološko savjetovište SUH-a ukazuje na to da su ih sudionici pozitivno ocijenili i da postoji potreba za psihološkom podrškom u odnosu na odlučivanje o raspolaganju imovinom u starijoj životnoj dobi.

Na posljepku, sačinjene su preporuke za daljnji razvoj politika za zaštitu osoba starije dobi od siromaštva i socijalne isključenosti u odnosu na zlouporabe i zlostavljanje pri raspolaganju imovinom, te su predstavljene predstavnicima tijela javne vlasti izravnim obraćanjem i objavom na web stranicama/glasilima projektnih partnera i suradnika.

Zaključeno je kako je potrebno provesti snažnu i široku nacionalnu kampanju informiranja građana o važnosti korištenja pravne pomoći prije nego što odluče raspolagati svojom imovinom, a posebno sklopiti ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju. U okviru te kampanje treba izraditi informativne materijale i omogućiti njihovu dostupnost na mjestima (npr. CZSS, ambulante, knjižnice, mjesne samouprave, udruge itd.).

Nadalje, potrebno je otvoriti interdisciplinarnu stručnu raspravu o problemima iz prakse i pojedinim prijedlozima za njihovo rješavanje (npr. pitanja uspostave registra ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, ograničavanja broja ugovora koje neka osoba može sklopiti u svojstvu davatelja uzdržavanja, propisivanja uvje-

ta i standarda koje mora osigurati pravna osoba kao davatelj uzdržavanja, pitanja procjene sposobnosti za rasuđivanje osoba koje boluju od demencije ili drugih kognitivnih poremećaja a kojima nije ograničena poslovna sposobnost, ukidanja instituta dosmrtnog uzdržavanja).

Potrebno je, s ciljem prevencije zloupotrebe starijih osoba, dodatno i sustavno informirati same građane treće dobi o mogućim posljedicama sklapanja ugovora – od strane institucionalnih i izvaninstitucionalnih dionika - putem tribina, predavanja, upućivanjem u centre za socijalnu skrb i udruge, kroz kampanje, informativne materijale, medije i sl. Potrebno je, također, proširiti opseg pružanja besplatne pravne pomoći za osobe treće dobi, ali i psihosocijalne podrške.

No, kako većina starijih pravnu pomoć traži tek nakon potpisivanja ugovora o uzdržavanju, osobito je važno propisati žurnost postupanja sudovima u postupcima radi raskida ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju, jer su često dugotrajni, znaju trajati godinama i cijelo to vrijeme osobe treće dobi žive u neizvjesnosti, i neimaštini, a većina ne doživi njihov završetak.

Nedovoljno je istraživanja zloupotrebe osoba treće dobi prilikom raspolaganja imovinom. Ne postoji dovoljno podataka na osnovi kojih bi se mogle donositi odluke prilikom kreiranja javnih politika. Mnoge institucije ne vode posebne statističke podatke o određenim pojavama i/ili postupcima vezanima uz zlouporabe, a posebno u odnosu na ugovore o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju. I to treba izmijeniti.

„SOCIJALNA RADIONICA“

Kako do dostojanstva

Na edukativnoj radionici „Kako do dostojanstva – vodič za socijalna prava starijih osoba“, koja je 23. listopada održana u Zagrebu u sklopu projekta koji Sindikat umirovljenika Hrvatske provodi s Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, pod koordinacijom Biserke Budigam, sudjelovalo je 45 starijih osoba, mahom predsjednici podružnica iz Zagreba.

Uvodno izlaganje održala je ravnateljica Centra za socijalni rad grada Zagreba Tatjana Brozić-Perić, a u raspravi je na brojna pitanja odgovarala i Maja Bižić-Odak. Ravnateljica CZSR Zagreb naknadno je uputila voditeljima 11 područnih centara preporuku da sa SUH-om u gradskim četvrtima održe slične tribine o socijalnim pravima starijih osoba za članove SUH-a.

Barbara i Đimi na „Susretu generacija 2017“

Mjesec listopad za Kraševe umirovljenike je zaista mjesec radosti i zadovoljstva. Kako i ne bi kad u jednom danu postaneš mlađi, zdraviji i veseliji. A zna se što učiniti. Treba samo doći na „Susret generacija“ u Kraš, koji već tradicionalno svake godine menadžment Kraša organizira za svoje umirovljenike. Predsjednik Uprave Damir Bulić pozdravio je nazočne i u kratkim crtama osvrnuo se na uspješno poslovanje Kraša.

Skup je također pozdravila Predsjednica Kluba umirovljenika Kraš i Podružnice SUH-a Kraš Marija Jakić i pozvala uvaženog gosta iz SUH-a zamjenika predsjednice Milana Tomičića za govornicu. Tomičić je smirenim i nadasve ljudskim nastupom sažeto, a ipak jasno predstavio 25 godišnju borbu SUH-a za umirovljenička prava, čiju obljetnicu SUH slavi ove godine. Zaključno je pozvao sudionike da se pridruže prosvjedu umirovljenika 10. listopada 2017. u Za-

grebu kod Manduševca, a podijeljeni su i letci s tiskanim zahtjevima.

Zatim je uslijedio glazbeni program s nezaboravnom hrvatskom legendom Stjepanom Đimijem Stanićem i njegovom dragom Barbarom. S pjesmom „Manduševac“ odmah su se nadovezali na odabranu lokaciju umirovljeničkih prosvjeda u Zagrebu. Izborom pjesama sve su oduševili. Osim što su dobri umjetnici, oni i generacijski pripadaju trećoj dobi. Kraševi umirovljenici su zaista bili oduševljeni, razdraganih lica, puni radosti i veselja. To je još jedan izvanredan događaj u slatkom i za nas „penziće“ nezaboravnom Krašu. Možeš biti srdit, ljut,

umoran i slično, ali kad čuješ melodije iz mlađih dana, sretnoš svoje bivše suradnike, a naravno uz vrhunske interprete postaneš drugi čovjek i na svijet vedrije gledaš. Iza zakuske, uručeni su svima i poklon paketi. Rukovodstvo Kraša je među rijetkima koje još voli svoje stare, one koji su ga izgradili.

Branka Tomašić Vilfan

TROGIR

Suza za Vukovar

Podružnica SUH-a Trogir je organizirala trodnevni izlet u dva turnusa. Obilazak gradova Đakova, Vinkovaca i Iloka je bilo impresivan i nezaboravan. No, u Vukovaru su, uz razgledavanje grada, posjetili ratnu bolnicu, memorijalni centar na Ovčari i groblje. Položili su vijenac i zapalili svijeće za sve žrtve stradanja. Ovčara je mjesto odakle su stotine ranjenika dovedene iz bolnice, te su tamo ubijeni i bačeni u jame.

Osluškujući povjetarac koji tu uvijek puše, osluškujete tu strahotu neljudskog bića i pitate se je li to moguće. Ne možete tu stajati, a da vam suza ne klizne iz oka i ponovo upitate sami sebe kakvi su to ljudi mogli počinuti.

Tonći Barada

PEŠĆENICA – ZAGREB

Proslava Martinja

Nakon što su završile tužne svetkovine posvećene našim dragim umrlima, umirovljenici su odmah krenuli u obilježavanje vedrijih i veselijih datuma. Prvo je na redu bilo Martinje, proslava tradicionalnog krštenja mošta. U Podružnici „Peščenica“ u subotu 4. studenog sastalo se veselo društvo koje nije iznenadio dolazak Svetog Martina jer su ga željno očekivali.

Obred krštenja prošao je uz vesela dobacivanja i smijeh prisutnih koji su na kraju zapjevali uz glazbenu pratnju uvijek prisutnog gospodina Štefa.

Dvorana je bila prigodno ukrašena, a domaćice odjevene u narodne nošnje iz okolice Zagreba, a neke od njih imale su frizure u skladu s nošnjama.

Nakon što je društvo nazdravilo i „prizalogajilo“ nastavljeno je veselje i ples do sve dok su noge slušale. Predsjednica Mirjana Novačić je na početku svima dala uputu: „Zaboravimo za trenutak siromaštvo i male mirovine, veselimo se i nazdravimo uz „Prljavo kazalište“ koje nam poručuje da je „bolje biti pijan nego star“.

STUDENTSKI GRAD

Neizbježno dobro raspoloženje

Nakon ljetne pauze, podružnica „Studentski grad“ iz zagrebačke Dubrave nastavila je s uobičajenim radom, a na prvom sastanku pojavio se zavidan broj članova, što upućuje da su jedva dočekali da se započne s aktivnostima.

Sportske aktivnosti su već krenule i nastavljaju se, kao i do sada, utorkom i petkom od 17,00 sati s vježbama za kralježnicu, a odmah zatim kreću sportske sekcije stolnog tenisa, kartanja, pikada i sl.

Listopad je bio mjesec pun akcije za članove sindikalne podružnice „Studentski grad“. Osim sportskih susreta koje su kao domaćini odradili, ubrzo ih je čekao humanitarni zadatak, gdje se uključilo

13 članova kako bi u TC „Kaufland“ pomogli Crvenom križu da prikupe što više namirnica za socijalne samoposluge u Hrvatskoj. Vrijedno su podsjećali sve koji su ušli u trgovački centar, da izdvoje neki od proizvoda za potrebite, jer su socijalne samoposluge prazne. Prikupljenu donaciju upakirali su u kutije po koje su došli volonteri Crvenog križa. Ljudi su se odazvali ovoj akciji ali i naši članovi koji su od svoje mirovine izdvajali znatan iznos za potrebne namjernice. Tako se samo brašna prikupilo preko 200 kg a niti drugi važni artikli nisu zaostajali.

Obzirom da ova podružnica već duže surađuje sa Crvenim križem, organizirali su i besplatni mali sistematski pregled uz pomoć njihovih doktorica Zore i Lovorke, koje su za zainteresirane članove napravile pregled visine, težine, štitnjače, spirometrije, oximetrije, tlaka i razine šećera u krvi, dok je provjeru sluha vršio gospodin Leopold iz tvrtke „Neuroth“. Podijeljene su i donacije „Ice gela“ za bolne zglobove, dobivene od jedne zagrebačke tvrtke.

Probe u pjevačkom društvu, koje dva puta tjedno vodi gospon Tino krenule su punom parom, dok je plesna sekcija nastavila s radom jednom na tjedan, pod vodstvom gospođe Martine. I konzumentski dio kulture je dio programa podružnice, pa

su organizirani odlasci na kazališne predstave u „Komediju“ i „Kerempuh“, a bili su i na izložbi „Croatia je Hrvatska“ u tunelu Grič, te na koncertu zborova u „Lisinskom“.

Na kraju mjeseca išlo se u Osijek, gdje se obišla katedrala, nakon čega se kompom prešlo Dravu i obišlo osječki Zoološki vrt, potom prošetalo osječkom tvrđom, a nakon toga su svi putnici obilno ručali u hotelu „Blaža“ u Đakovu, gdje su praćeni muzikom sve do odlaska kući. Dobro raspoloženje bilo je neizbježno.

Osim toga, podružnica je u zadnje vrijeme ugostila i nekoliko televizijskih ekipa. Naime za emisiju „Treća dob“ predstavili su se Jozefina i Stipo Bubalo koji su imali priliku reći kako žive s 3.500 kn mirovine od mjeseca do mjeseca. Robert Knjaz je za emisiju o hrvatskim velikanima koledžica krenuo po naselju kako bi nešto rekao o Studentskom gradu i književnici Vesni Parun, u čemu su mu pomogli naši članovi i dugogodišnji žitelji Studentsko grada, Zdenka Ladišić i Nikola Mesarić. TV Jabuka bila je prisutna na druženju uz glazbu u Studentskom gradu, gdje je naš član Antun Grgić ugostio Ivana Fiočića-Fiu i uz veselo društvo proslavio svoj 58 rođendan. Tako da je „Fio shovu“ održan u Studentskom gradu.

Snježana Živčić

SPLIT

Jahanje za najhrabrije

U Splitu puno toga novoga i staroga! Svakog mjeseca organizira se druženje u restoranu Bolero, a članovi uz ples i večeru zaborave na svakodnevne brige i zabavljaju se do kasno u noć. Podružnica je posebno ponosna na nedavno organizirani vi-

šednevni izlet u Kotor, Budvu, Ohrid, Bitolu, Tiranu i Drač, od kojih ih je najviše oduševio prekrasni grad Kotor, koji nikoga nije ostavio ravnodušnim, posebno u srazu neba, planina i zaljeva. No, nitko neće zaboraviti ni boravak u Varaždinskim toplicama, gdje je uspješna terapija uz termalnu vodu vratila osmjeh na lice svim članovima koji su tamo boravili deset dana. A uobičajeni odlazak u Branju Vrućicu nije izostao ni ove jeseni.

U studenom se priprema izlet u Glavice kod Sinja, na imanje Mustang, gdje tradicionalno odlaze u seoski turizam, ručak u ambijentu prirode, šetnje, ali i jahanje za najhrabrije. Nakon toga krajem godine će sve pripreme biti usmjerene na Božićnu i novogodišnju feštu, kad će zbor Podružnice SUH-a Split „Amfora“ nastupiti s prigodnim pjesmama.

Asja Tomin

U SPOMEN

Nikola Stražičić-Vitorin borac za prava i pravdu

Nikola Stražičić-Vitorin, rođen je 24.04.1935.godine u Babinom Polju, a tamo je odradio cijeli život. Njegovo djetinjstvo obilježilo je veliko siromaštvo, rat i opća oskudica. Rano je ostao bez oca i kao mladić morao preuzeti ulogu hranitelja obitelji koju su činile

njegova majka i dvije sestre.

Golobradi mladić Nikola je počeo raditi kao kurir prve poslijeratne Općine Mljet, a kasnije je postavljen za blagajnika Općine, da bi potom premješten u vojnu referadu. Kada je Općina Mljet ukinuta zaposlio se kao tajnik u Osnovnoj školi Mljet u Babinom Polju, gdje je dočekao mirovinu.

Uvijek je bio društveno aktivan, „pravi borac za prava ljudi, pa je tako obnašao razne dužnosti u lokalnoj zajednici. Bio je predsjednik Mjesne zajednice, osnivač SDP-a na Mljetu, a umro je na dužnosti dugogodišnjeg predsjednika Podružnice SUH-a Mljet. Oženio se 1962.godine, dobio dvoje djece, četvoro unučadi i četvoro prauučadi, koji nastavljaju njegovu priču u nekom drugom obliku. Dragi kolega Nikola napustio nas je 20. listopada 2017. Prebrzo i naglo. Ostaje upisan u borbu SUH-a za prava umirovljenika i starijih osoba.

Što treba znati svaki muškarac

Od raka prostate oboljet će u prosjeku 10 posto muškaraca, no taj rak je izlječiv, ako bude otkriven na vrijeme. Mnogi slučajevi otkriju se tek kad bolest uznapreduje jer rani rak prostate ne uzrokuje simptome i može biti otkriven samo pomoću redovnih kontrola koja obuhvaća opipavanje prostate prstom kroz rektum, dok je drugi dio pretraga krvi (PSA) na prisustvo specifičnog antigena. PSA može pomoći otkriti bolest i u slučajevima normalnog nalaza rektalnog pregleda.

Svaki muškarac stariji od 40 godina mora znati da je izložen riziku oboljenja od raka prostate. Studije pokazuju da prehrana s puno masnoća pridonosi pojavi bolesti. Rektalni pregled i PSA pretraga morali bi se obavljati svake godine u muškaraca starijih od 50 godina. Dijagnoza raka prostate potvrđuje se isključivo biopsijom.

Prostata je žlijezda muškog reproduktivnog sustava. Rastom tumor može probiti kapsulu prostate i proširiti se u ostale dijelove tijela. Uobičajeni simptomi raka prostate su: često mokrenje (posebno noću), slabi mlaz mokraćne, nemogućnost početka mokrenja, prekidanje mlaza (počne pa stane), bol ili pečenje prilikom mokrenja i krv u mokraći.

Šanse za uspješno liječenje raka prostate ovise primarno i o stupnju razvoja pa ako je otkriven dok se još nalazi unutar prostate i odmah ga se počne tretirati, rak se općenito može izliječiti. Ako se bolest proširila na kosti, prosječno preživljavanje je oko tri godine, čak i kod primjene najboljeg raspoloživog liječenja.

Operacija koja se zove radikalna prostatektomija primjenjuje se kad je rak lokaliziran u prostati, a podrazumijeva kompletno odstranjenje te žlijezde. Često se odstranjuju i limfni čvorovi u zdjelici. Terapija zračenjem se primjenjuje kad se rak nalazi unutar prostate, ali se preferira kad se tumorozni proces proširio na obližnje okolno tkivo. I operacija i zračenje pružaju odličnu desetgodišnju stopu preživljavanja. Hormonalna terapija se primjenjuje u liječenju metastaza raka prostate. Povremeno se koristi i kemoterapija.

Katkad se preporučuju kombinirane terapije, a po završetku liječenja, pacijent se mora redovno kontrolirati. Nakon operacije prostate pacijent može imati problema s kontrolom otjecanja mokraćne (inkontinencijom) i seksualnom disfunkcijom, no te se komplikacije uspješno rješavaju.

dr. Ivo Belan

Slikanjem protiv deprimirajućih misli

Poznata je činjenica da terapija slikanjem ili drugom vrstom umjetnosti, pomaže u reduciranju depresije kod onkoloških bolesnika, ali i korisnika paliativne skrbi. Međutim, socijalnim radnicima često nedostaje novca (ponekad i inicijative) da se ovakva aktivnost uvede u ustanove u kojima žive osobe treće dobi. Vrijednost terapije slikanjem bolesnicima daje osjećaj da vrijede i da nisu bespomoćni te da kroz proces prihvaćanja bolesti prolaze aktivno. Kad se uključe u terapiju slikanjem, vrlo često bolesnici su iznenađeni trudom koju ulažu jer im ono daje osjećaj dostojanstva.

Upravo kroz umjetnost pacijenti uspijevaju izraziti svoje najdublje misli, osjećaje i želje. Kreativnost angažira maštu koja popravljiva raspoloženje i dje osjećaj da mogu više nego što su dotad vjerovali.

Kad pacijent padne u deprimirajuće stanje misli tvrdeći „više ništa ne mogu pa više ni ne vrijedim“, moguće je pomoći mu kroz umjetnost koja je ujedno i psihoterapija, da ponovno otkrije dijelove sebe za koje se vrijedi boriti.

Tatin pepeo na polici?

Sgospodarskom krizom sve je češće da se pokojnika koji nema obiteljsko grobno mjesto - kremira i pokopa u gaju urni, gdje su mini grobovi za polaganje šest urni puno jeftiniji od groba. No, i ukop urne se plaća, pa ljudi katkad pitaju smije li se urna prosuti u prirodi ili odnijeti kući i čuvati na polici?

U EU obitelj može urnu držati u svom domu, posuti pepeo u prirodi, ukopati ili položiti na groblju i pohraniti u središnji kolubarij. U Hrvatskoj se kremiranje obavlja isključivo u zagrebačkom krematoriju, pa je stoga češće u Zagrebu i okolici, no u drugim dijelovima Hrvatske jer i prijevoz košta nekoliko tisuća kuna.

Može li se s urnom raspolagati kako hoćete? Teoretski da, jer ni jedan zakon ili pravilnik ne brane da članovi obitelji slobodno raspolažu urnom u kojoj su ostaci umrlog. Nije zabranjeno prosipanje pepela pokojnika u moru, rijeci, šumi, planini ili livadi, a Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti propisano je da se prijenos urne s pepelom umrle osobe obavlja bez sprovodnice koja se izdaje za prijevoz posmrtnih ostataka i pokop. Taj zakon ne sadrži odredbe kojima se uređuje prosipanje pepela na kopnu, moru ili rijekama, niti prekršajne odredbe. Niti Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba, također ne regulira ovu problematiku, niti predviđa kazne.

Kako urna s ostacima umrle osobe nakon kremiranja ne predstavljaju nikakvu ugrozu u smislu štetnog utjecaja na okoliš ili pak na zdravlje pučanstva, može se prosuti i na organiziran ili individualan način.

Za sada jedino mjesto u Hrvatskoj koje je službeno obilježeno za prosipanje pepela jest 'Sunčana poljana' na jedinom krematoriju u Hrvatskoj, ali se može zatražiti pisanim putem od Ministarstva zaštite okoliša i prirode da se pepeo prospe na nekoj drugoj lokaciji po želji pokojnika ili obitelji, što je često samo formalnost. No, kako ljudi malo o tome znaju, rijetki to traže. U Gaju urni u Zagrebu obavljeno je 68 posipanja pepela ili 0,02 posto od ukupnog broja kremiranih i ukopanih na Gradskim grobljima!

PROJEKTI

Djeca s puno bakica i djedica

Živimo u doba u kojemu se osobe starije dobi, ali i djeca sve više isključuju i udaljavaju jedni od drugih. Vremena u kojima su bake i djedovi odgajali unučad arhaična su, no tako ne bi smjelo biti. Upravo to shvatili su na zapadu gdje se sve više razmišlja i čini da se različite generacije povezuju. U dokumentarcu S4C, jedinstvenom socijalnom projektu, šestero djece vrtičke dobi povjerenje je na čuvanje i boravak u Domu za osobe starije dobi u Ujedinjenom Kraljevstvu. U projektu su sudjelovali i psiholozi sa Sveučilišta Bangor.

Nakon svega tri dana uočeni su brojni dobrobiti projekta – djeca su uživala u povećanoj pažnji koju su im podarili korisnici doma za starije osobe, a imali su i više prilika za razvoj društvenih i emocionalnih vještina. Stariji sudionici projekta živjeli su uz razigranu djecu i neiskvarene duše. Projekt je nahvalilo i osoblje Doma za starije osobe, koji su u nevjerici komentirali pozitivne učinke koje je integracija unijela. Ne samo da su svi jedni drugima pomagali, nego su i uživali u iskustvu koje je nekada bilo dio normalnog odrastanja svakog čovjeka.

Kupi si svog psa ili mačku

“Malo,
bijelo mekano
klupko Fred
je moja
obitelj i
jedini
prijatelj”

Prošli su lijepi jesenski dani i počele dosadne jesenske kiše... Sada kiši već četvrti dan i čini se da neće biti uskoro kraja dosadnom, uspavljajućem ritmu po oluku i prozoru.

Dolazeći ujutro u prostorije Sindikata umirovljenika često susrećem susjedu, stariju dotjeranu gospođu i njenog malog bijelog čupavog psića koji veselo trčkara uz nju. Pobjegne on ponekad malo dalje i sakrije se iza obližnjeg stabla ili kioska, ali brzo je sustigne i stane pred nju kao da želi reći „tu sam, slijedim te...“ I susjeda se nasmiješi i dobaci mu pokoji prijekor, i nastave dalje iza ugla. Pozdravimo se radosno susjeda i ja, ali i psić i ja. Ponekad zastanemo i porazgovaramo. Ovih se dana jedva pozdravimo, jer se tek naziremo ispod kišobrana, „šljap-kamo“ po lokvama vode i gledamo da nas još ne popraska neki jureći automobil. Mali pratilac je mokar u svom bijelom „kaputiću“ jedva se vuče uz gazdaricu, ali ju ipak mora pratiti u šetnju i paziti da se ona ne izgubi.

Susjeda živi sama. Imala je veliku obitelj, a sada živi sama u velikom stanu i jedini joj je, kako kaže, prijatelj, ovaj psić. On je uvijek uz nju, svaki dugi i dosadni kišni dan, ali i vruće dane jednako strpljivo podnosi s njom. Suprug je umro prije više od 10 godina, dva sina i kćerka također su otišli u daleku zemlju i tamo imaju uspješne profesionalne karijere i vlastite obitelji. Do prije nekoliko godina svake je godine odlazila k njima u posjete, a i oni su dolazili najmanje dva puta godišnje kući. Ona se više ne usudi sama putovati k njima, a i oni su urijedili posjete u domovinu, jer njihova kuća i obitelj sada su tamo, daleko od Zagreba.

I prijatelji su polako nestajali i sada govori da je „malo, bijelo, mekano klupko Fred“ njena obitelj i jedini pravi prijatelj. On je sluša dok mu priča što će raditi, što će

kupiti u susjednoj trgovini kamo će ići poslije podne. Priča mu i što joj govore djeca telefonom. I o unucima on sve zna. I prepoznaje ih dok s njom tužno gleda poslane fotografije. Govori gospođa da prepoznaje i njezinu tugu i sjedi ili leži uz nju. I zaključuje gospođa Marija „pas je najvjerniji čovjekov prijatelj!“

I sjetim se da sam prije nekog vremena u knjizi naše poznate psihologine Mirjane Krizmanić „O životinjama i njihovim ljudima“ pročitala citat američkog novinara, pisca i fotografa Jon Katza: „Životinje su izuzetno važne u našim životima. Živimo u fragmentiranoj i nepovezanoj kulturi. Politika je ružna, religija se bori za opstanak, tehnologija je stresna, a ekonomija nesretna. Što je to u našem životu na što se možemo osloniti? Pas ili mačka koji nas vole, vjerno i svakodnevno.“

„Kućni ljubimci“, - kako ih od milja nazvasmo naši su doživotni suputnici. Oni su nam često više od ljubimaca, oni su nam prijatelji i psihoterapeuti. Koliko puta kad smo osamljeni govorimo svom kućnom ljubimcu, psiću, da smo nesretni ili da nemamo novaca ili da nas boli glava... I on nas gleda, načuli uši, podigne glavu, lizne nam ruku kao da kaže „ne budi tužna sve će to proći, sutra je novi dan ...“ I doista nasmiješimo se i osjećamo se bolje pa ga pogladimo i glasno kažemo „imaš ti pravo“. I kad smo ljuti i kad poviknemo na njih, ne zato što su oni učinili nešto loše, nego što smo mi prolili kavu po tepihu u sobi. Oni odu podvijena repa i umjesto nas vlastim „pomagalom“ (jezikom) očiste umrljano mjesto i ponosno legnu pod naše noge. I nismo više tako sami, pored nas ipak netko diše, živi s nama i dijeli naše sretne i nesretne trenutke. I nasmije nas često njegov pokušaj da nam nešto pomogne ili da s nama pjeva. I kad mu govorimo o svojoj boli i tuži imamo osjećaj da sve, čak i sadržaj razumije.

Kad čovjek izgubi svog psa i prijatelja iskreno tuguje kao za nekim nepovratno izgubljenim. Ne pomaže tješjenje „Nabavi novog psa, iste pasmine i sve će biti isto ili i bolje!“ Ne zna ta osoba da je svaka životinja unikat, da je posebna i neponovljiva kao i svaki čovjek. Ali i kad pas izgubi „svog“ čovjeka, tuguje za njim na samo svoj osobit način. Tuga i trauma često kod psa izazovu i tjelesne promjene tako da se pas razboli i na kraju vrlo brzo nakon „gospodara“ i sam ugine.

I razmišljajući tako o gospođi Mariji i njenom prijatelju Fredu sjetim se mnogih umirovljenika koje svakodnevno susrećem i koje uvjeravam da mirovina i starenje sa sobom donose i određeni stupanj socijalne izolacije, ali da se s tim ne mire i dok god mogu da se uključuju u udruge koje organiziraju aktivnosti prilagođene upravo njihovoj dobi, interesima i potrebama. Najgore moguće rješenje je osamljivanje, odnosno usamljenost.

Najnovija znanstvena istraživanja pokazuju da je sve manje druženja „uživo“ jer sve se više družimo, zahvaljujući novim tehnologijama, s prijateljima na društvenim mrežama, pa usamljenost poprima razmjere epidemije. Znanstvenici govore da je učinak usamljenosti na smanjenje životnog vijeka istovjetan pušenju 15 cigareta dnevno. Sjedilački način života povećava rizik obolijevanja od više vrsta raka. Svaka dva sata sjedenja povećavaju rizik obolijevanja od raka debelog crijeva, raka endometrija i raka pluća. Za smanjenje stresa poboljšanje kvalitete života bolje je vježbanje u grupama nego samostalno vježbanje.

Koristite vlastite „kapacitete“ i živite i krećite se, budite aktivni u skladu s dobi i psihofizičkim mogućnostima, željama, a najviše potrebama - da što duže budete sposobni za samostalan život u vlastitom domu.

Kako će reagirati braća i sestre?

Pitanje: Prije sedam godina otac mi je ugovorom o darovanju dao pola obiteljske kuće s okućnicom. Iako je ugovor ovjeren kod javnog bilježnika s mogućnošću upisa prava vlasništva u zemljišne knjige, to nisam učinio jer nisam želio na oca svaliti bijes sestara i braće zbog darovanja. Važno je reći da o ocu jedini brinem i pomažem mu u svemu za razliku od braće i sestara koji ga tu i tamo pitaju za zdravlje. Zbog toga je otac, uvidjevši situaciju, odlučio sa mnom sklopiti Ugovor o doživotnom uzdržavanju kojem bi mi pripala druga polovica kuće, a predložio je i mogućnost da se već sklopljeni darovni ugovor opozove, a da predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju bude cijela kuća s okućnicom. Otac me moli da o novom ugovoru nikome ništa ne govorim jer se boji reakcije ostale djece. Molim za savjet. (V.T., Rijeka)

Odgovor: Budući da se ionako brinete o svome ocu, preporučam vam da s ocem sklopite Ugovor o doživotnom uzdržavanju utoliko više jer je to želja vašeg oca. Taj ugovor neće biti javno objavljen pa ostali nasljednici neće znati za njega te neće moći vršiti pritisak na oca. U slučaju da ne sklopite ugovor o doživotnom uzdržavanju, drugu polovicu kuće dijelit ćete s braćom i sestrama, dok će darovana polovica kuće biti isključivo vaša.

Kupac počinio štetu, a tuže mene

Pitanje: Prodao sam osobno vozilo prije 8 mjeseci, ali prijenos vozila nije službeno izvršen pa kupac nije registriran kao vlasnik vozila. U međuvremenu, kupac je s vozilom počinio veliku štetu (srušio ogradu i dio kuće). Budući da vozilo i dalje glasi na mene, osoba koja je pretrpjela štetu traži da ja podmirim trošak obnove kuće i ograde. Ugovorom o kupoprodaji vozila uzalud sam pokušavao dokazati da vozilo nije u moje vlasništvo, no vlasnik kuće prijeto mi tužbom te me je njegov odvjetnik i pismeno opomenuo da sam dužan podmiriti štetu kao i nastale troškove. Van sebe sam i molim za savjet – jesam li odgovoran za nastalu štetu? (J.A., Zagreb)

Odgovor: Sudska praksa je u takvim slučajevima zauzela stav da raniji vlasnik vozila nije odgovoran za štetu nego osoba koja je vozilo kupila, a nije izvršila prijenos vlasništva vozila. Dakle, ne trebate se bojati posljedica za nastalu štetu.

Nasljednik ne priznaje kupoprodajni ugovor

Pitanje: Sklopio sam Ugovor o kupoprodaji nekretnine koju smo uredno potpisali ja kao kupac te druga strana kao prodavatelj, međutim nismo ga ovjerali kod javnog bilježnika. Kupoprodajnu cijenu isplatio sam prodavatelju koji mi je to potvrdio potpisom Ugovora o kupo-

prodaji i obvezao se da mi neće praviti probleme prilikom upisa prava vlasništva u zemljišne knjige. Prodavatelj je nažalost u međuvremenu iznenada preminuo, a jedini nasljednik – njegov sin – ne priznaje kupoprodajni ugovor tvrdeći da mu otac o tome nikada nije govorio. Što da radim kako bi se upisao kao vlasnik nekretnine? (T.I., Karlovac)

Odgovor: Sami ste si zakomplicirali situaciju posve bespotrebno. Upravo je vama bilo u interesu da se pobrinete o ovjeri ugovora kod javnog bilježnika ili na sudu. Budući da nasljednik prodavatelja osporava vaše vlasništvo nad nekretninom, morat ćete podnijeti tužbu mjerodavnom sudu prema mjestu gdje se nekretnina nalazi. U sudskom postupku morat ćete dokazati da je ugovor sklopljen kako grafološkim vještačenjem potpisa prodavatelja, ali i drugim dokazivim sredstvima – iskazima svjedoka.

Imam li pravo na imovinu?

Pitanje: Duže vrijeme brinuo sam o jednoj osobi koja nije bila u stanju brinuti se za sebe. Sve sam izvršavao na vrijeme i bez njezina prigovora. Međutim, nismo sklopili ugovor bilo o doživotnom uzdržavanju ili darovanju pa me zanima, imam li pravo na imovinu te osobe koja je nažalost u međuvremenu preminula, za uloženi trud i troškove. (M.D., Pula)

Odgovor: Budući da Zakon o obveznim odnosima traži da ugovor o doživotnom uzdržavanju mora biti u pisanoj formi jednako kao i darovni ugovor o nekretnini, niti jedan od ta dva ugovora ne možete naknadno konvalidirati (osnažiti). Zbog toga ćete protiv nasljednika morati podnijeti tužbu tražeći naknadu za trud koji ste imali prilikom pomoći toj osobi te eventualne troškove koje ste pritom imali. Naravno da ćete u sudskom postupku morati dokazati sve vaše navode vezane uz pomoć trećoj osobi kao i troškove koje ste pritom imali.

Što je jeftinije?

Pitanje: Moj bliski rođaci (ujak i ujna) u podmakloj su dobi te nemaju potomaka zbog čega sam preuzeo brigu o njihovom uzdržavanju. Oni inzistiraju da sklopimo ugovor o doživotnom uzdržavanju temeljem čega bih ja postao nasljednik njihove čitave imovine nakon njihove smrti.

Manje-više smo dogovorili sve uvjete oko ugovora, no zanimaju me dvije stvari: moram li platiti porez na promet nekretnina nakon njihove smrti te drugo, je li isplativije ugovor o doživotnom uzdržavanju ovjeriti na sudu ili kod javnog bilježnika? (A.P., Šibenik)

Odgovor: Što se tiče poreza na promet nekretnina, nakon smrti uzdržavanih morat ćete platiti 4 posto od procijenjene vrijednosti nekretnina budući da niste njihov potomak, odnosno krvni srodnik u prvoj liniji. Za drugo pitanje važno je napomenuti da ovjera ugovora na sudu ili kod javnog bilježnika ima jednaku pravnu važnost, no solemnizacija odnosno javnobilježnički akt je znatno skuplji od ovjere na sudu. Odlučite li se ugovor ovjeriti na sudu, nakon podnošenja zahtjeva na mjerodavnom sudu, morat ćete čekati više mjeseci dok ga sudski službenici ne ovjere. Kod javnog bilježnika u pravilu, taj posao obavlja se isti dan.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Stjepan Novak, predsjednik Podružnice SUH-a Dugo Selo

Borbeni Štef iz Dugog Sela

“Bude li novih prosvjeda, moramo biti jači, mora nas biti još više”

Nakon što je Josip Sahor, bivši predsjednik Podružnice SUH-a Dugo Selo, preminuo u svibnju, Stjepan Novak, koji mu je posljednje četiri godine bio zamjenik, preuzima vođenje podružnicom. Za Sahorom, kaže, još uvijek tuguju, on je zaslužio priznanje za iznimno velik trud i doprinos umirovljenicima kojima je uvijek bio na usluzi.

No, i Stjepan Novak je već dugovječni član, čak 12 godina je aktivan u Sindikatu umirovljenika Hrvatske, prvo kao podupirući član, a kasnije i kao redovni član. Umirovljenicima se odlučio pridružiti i pomoći još kao aktivni sindikalist, jer je vrijedno iskustvo i borbenost za prava radnika stekao još u Samostalnom sindikatu energije, kemije i nemetala Hrvatske, tijekom 31-godišnjeg radnog vijeka u INA-OKI-ju.

Po struci automehaničar, osam godina je bio predsjednik Zaposleničkog vijeća u INA-OKI-ju, prije nego što je ta tvrtka otišla u stečaj koji je trajao dugih pet i pol godina. Svi radnici tijekom stečajnog postupka namireni su zahvaljujući sindikatu EKN-a, a potraživanja nisu bila mala – između 13 i 14 milijuna kuna.

Danas je situacija bitno drugačija, položaj radnika svakim je danom sve gori, a ništa bolje nije ni s brojem i vrlo ranjivom umirovljeničkom skupinom. Stjepan Novak vjeruje da se rad SUH-a itekako može unaprijediti – prvenstveno – doprinosom samih članova udruzi.

„Vrlo je važno da naši članovi redovno plaćaju članarinu koja je doista niska. Potrebno je animirati što veći broj članova da budu agilniji, da budu otvoreniji jedni prema drugima, i što je možda i najvažnije – da sudjeluju i dolaze na sastanke i aktivnosti“,

kaže Novak koji je vrlo zadovoljan prosvjedima održanima u listopadu.

„Slažem se s kolegama da je na prosvjede trebalo doći znatno više ljudi jer broj onih koji su došli nije realni pokazatelj svih koji su izuzetno nezadovoljni aktualnim stanjem. I umirovljenici su tipični predstavnici Hrvata koji stalno kukaju i beskrajno su nezadovoljni statusom i stanjem, a boje se to javno reći i ne čine ništa da to i promijene. Upravo je to možda i najveći problem na kojemu svi skupa moramo poraditi“, kaže Novak.

Podružnica SUH-a u Dugom Selu osnovana je prije 14 godina. Ponosan je da je narasla s početnih sedam članova, na današnjih 307. Krajem rujna osnovan je ogranak SUH-a u Rugvici. Uskoro će dobiti vlastiti prostor. Jako mu se vesele i već kuju planove što se sve ondje može raditi. I ne samo to; svoju agilnost i ambicioznost pokazali su u dogovoru s Općinom Rugvica, jer će zajedno organizirati i održati proslavu Nove godine na otvorenom. Uz šator, kuhano vino, kobasice i domaće kolače koje će ispeći članice SUH-a Dugoseljani će 2018. dočekati uz bogat program zahvaljujući svojim starijim sugrađanima iz SUH-a.

Za svoje članove podružnica dugi niz godina organizira ljetovanja. Dosad su redovito ljetovali u odmaralištu Društva naša djeca na Velom Lošinju, no ove godine prvi put su se odmarali u Thalassoterapiji u Crikvenici.

„Važno je da članstvo zna da prvenstvo pri zabilježbi ljetovanja uvijek imaju aktivni članovi koji radom i trudom doprinose boljitku našeg grada i podružnice. Tek ako ostane slobodnih mjesta, uključujemo ostale“, poručuje Novak.

Članovi SUH-a u Dugom Selu vrlo su aktivni: brinu o šetnici Kontesin put održavajući ovu lijepu stazu u šumici. Za umirovljenike, ali i ostale koji pozele odmoriti usred šumice, dali su postaviti klupe kako bi se ondje moglo predahnuti.

Uobičajena aktivnost članova SUH-a Dugo Selo je da brinu i obilaze umirovljenike nakon povratka s operativnih zahvata u bolnicama, bolesne i potrebite članove. K tome, kaže Novak, „jedina smo podružnica u Zagrebačkoj županiji koja organizira proslavu za Praznik rada i dijeli grah svojim sugrađanima“. Ove godine podijelili su 1100 porcija prazničnog graha. Dobar tek!

Otkako je Stjepan preuzeo vođenje podružnicom, održali su šest sjednica, redovito se sastaju jer tako članstvo dobiva informaciju što se sve poduzima. Užurbano su se pripremali i za Martinje koje je nezaobilazni pučki blagdan pretvaranja mošta u mlado vino.

Iako zima samo što nije stigla, u Dugom Selu ne miruju. Još su pod dojmom umirovljeničkih prosvjeda i njihove, kako kaže, fantastične organizacije.

„Bude li novih prosvjeda, moramo biti jači, mora nas biti još više. Ljudi se moraju pokrenuti jer zajedničkim snagama možemo našu surovu stvarnost promijeniti na bolje. Za naša se prava moramo izboriti sami, nitko to neće učiniti za nas. Naš je cilj zaustaviti siromaštvo. To je najbitniji zahtjev i od njega ne smijemo odustati. Tražimo da se osigura dostojanstven umirovljenički život i da mirovine budu najmanje 50 posto od prosječne hrvatske plaće“, odlučno će Stjepan.

Jana Peršić